

Miljøministeriet
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Den 2. december 2020
Sagsnummer: 2020-646

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering samlenotat til rådsmøde (miljø) den 17. december 2020 (miljødelen).

Med venlig hilsen

Lea Wermelin / Jesper Wulff Pedersen

Samlenotat
Rådsmøde (miljø) den 17. december 2020

4. Kommissionens forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1367/2006 af 6. september 2006 om anvendelse af Århuskonventionens bestemmelser om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet på Fællesskabets institutioner og organer
– *Generel indstilling*
KOM(2020)642 side 2

5. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi - For et renere og mere konkurrencedygtigt Europa
- *Vedtagelse af rådskonklusioner*
KOM(2020)98 side 5

6. Kommissionens meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje – På vej mod et giftfrit miljø
- *Udveksling af synspunkter*
KOM(2020)667 side 24

7. Kommissionens rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om medlemsstaternes erfaringer med gennemførelse af nationale mål i deres nationale handlingsplaner og om fremskridt med hensyn til gennemførelsen af direktiv 2009/128/EF om bæredygtig anvendelse af pesticider
– *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 17. december 2020, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner*
KOM(2020)204 side 31

NOTAT OM RÅDSMØDE (MILJØ)

Den 17. december 2020

4. Kommissionens forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1367/2006 af 6. september 2006 om anvendelse af Århuskonventionens bestemmelser om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet på Fællesskabets institutioner og organer KOM(2020)642

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 11. november 2020. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Den Europæiske Union og medlemsstaterne er parter i De Forenede Nationers Økonomiske Kommission for Europas (UNECE) konvention om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet (Århuskonventionen), idet de hver især har deres eget og et fælles ansvar og deres egne og fælles forpligtelser i henhold til nævnte konvention. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1367/2006 (Århusforordningen) blev vedtaget med henblik på at bidrage til gennemførelsen af forpligtelserne i henhold til Århuskonventionen, idet den fastsætter bestemmelser vedrørende konventionens anvendelse i EU's institutioner og organer. Kommissionen har fremsat forslag til revision af Århusforordningen, da en komité nedsat for at føre tilsyn med parternes overholdelse af Århuskonventionen har fastslået, at Århusforordningens afsnit III om adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet, ikke lever op til forpligtelserne fastsat i Århuskonventionen. Forslaget har til formål at styrke ikke-statslige organisationers muligheder for intern prøvelse af EU-institutionernes og EU-organernes forvaltningsakter og administrative undladelser. Forslaget har ingen statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser. Forslaget har i sig selv ingen konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Sagen er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 17. december 2020 med henblik på generel indstilling.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1367/2006 af 6. september 2006 om anvendelse af Århuskonventionens bestemmelser om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet på Fællesskabets institutioner og organer.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TFEU artikel 192, stk. 1, og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 17. december 2020 med henblik på generel indstilling.

Formål og indhold

Århuskonventionen trådte i kraft den 30. oktober 2001, og er verdens første internationale konvention om offentlighedens rettigheder på miljøområdet. EU som organisation tiltrådte Århuskonventionen i 2005. I 2006 vedtog Europa-Parlamentet og Rådet forordning EF nr. 1367/2006 (Århusforordningen) om anvendelse af Århuskonventionens bestemmelser om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet på EU's institutioner og organer.

I en sag fra 2008 fandt en komite nedsat for at overvåge parternes overholdelse af Århuskonventionen (komiteen), at Århusforordningen ikke giver tilstrækkelig adgang til intern prøvelse af forvaltningsakter udstedt af EU-institutioner- og organer, og dermed ikke lever op til forpligtelserne i Århuskonventionen. Den 17. marts 2017 fremlagde komiteen en implementeringsrapport, hvori det vurderedes, at EU ikke lever op til Århuskonventionens regler om adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet (access to justice). Kritikken fra Overholdelsesudvalget gik på, at;

1. definitionen af de forvaltningsakter, som NGO'er kan få prøvet er for snæver,
2. alle forvaltningsakter, der blot "vedrører" miljøet, skal kunne anfægtes, og ikke kun retsakter, der hører "under" miljølovgivningen,
3. mekanismen for administrativ prøvelse skal gøres tilgængelig for de øvrige medlemmer af offentligheden og ikke kun NGO'er og
4. retsakter, der ikke har juridisk bindende og ekstern virkning, skal også kunne prøves.

I 2018 anmodede Rådet i en afgørelse Kommissionen om i henhold til artikel 241 i Lissabontraktaten at forelægge en undersøgelse vedrørende EU's muligheder for inden den 30. september 2019 at finde løsninger på de problemer, der er påpeget i konklusionerne, samt at offentliggøre et forslag til ændring af forordningen.

Kommissionen foreslår for det første at udvide definitionen af "forvaltningsakt". Dette gøres med henblik på at give NGO'er mulighed for at anmode om intern prøvelse af enhver ikke-lovgivningsmæssig retsakt, der vedtages af en EU-institution eller et EU-organ, som har juridisk bindende og ekstern virkning, og som indeholder bestemmelser, der som følge af deres virkning er i strid med miljølovgivningen som defineret i artikel 2, stk. 1, litra f). Dog er de bestemmelser i en sådan retsakt, for hvilke EU-lovgivningen udtrykkeligt kræver gennemførelsesforanstaltninger på EU-niveau eller nationalt niveau, undtaget. Dette skyldes, at NGO'er kan få prøvet sådanne gennemførelsesforanstaltninger ved nationale domstole, der i sidste ende kan henvise til EU-Domstolen med henblik på præjudiciel afgørelse. Det er en væsentlig udvidelse af anvendelsesområdet i forhold til Århusforordningens nuværende ordlyd, som udelukkende nævner retsakter med individuel virkning.

For det andet foreslår Kommissionen at tilpasse definitionen af forvaltningsakter, så de også omfatter retsakter, som indeholder bestemmelser, der som følge af deres indvirkning kan være i strid med EU's miljølovgivning som defineret i forordningens artikel 2, stk. 1, litra f). Hvad der anses som EU's miljølovgivning, er defineret i den eksisterende forordnings artikel 2, stk. 1, litra f). Her defineres "miljølovgivning" som "[fællesskabs]lovgivning, der uanset retsgrundlaget bidrager til forfølgelse af målene for [Fællesskabets] politik på miljøområdet som anført i traktaten: bevarelse, beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten, beskyttelse af menneskers sundhed, en forsigtig og rationel udnyttelse af naturressourcerne og fremme på internationalt plan af foranstaltninger til løsning af de regionale og globale miljøproblemer". Dette udvider anvendelsesområdet, da den nuværende forordningen kun omhandler forvaltningsakter udstedt "i medfør af miljølovgivningen".

Forslaget indeholder endelig en forlængelse af fristerne for den interne prøvelsesprocedure for at sikre en vurdering af passende kvalitet. Det indebærer navnlig en forlængelse på to uger for NGO'er og på fire uger for EU-institutionerne. Den yderligere tid, der er til rådighed for NGO'er, skal sætte dem i stand til at fremsætte de nødvendige faktiske omstændigheder og retlige argumenter, når de rejser tvivl om hvorvidt forvaltningsakter og undladelser er i strid med EU's miljølovgivning. Forlængelsen af svarfristen for EU's institutioner og organer skal gøre det muligt for dem at gennemføre mere dybdegående prøvelser.

Forslaget omfatter ikke anbefalingen fra komiteen om, at ordningen for administrativ prøvelse skal gøres tilgængelig for de øvrige medlemmer af offentligheden og ikke kun NGO'er. Kommissionen har ikke medtaget denne anbefaling i forslaget, da det er vurderet, at man ikke er forpligtet til dette efter Århuskonventionen.

Kommissionen bemærker hertil for det første, at selvom enkeltpersoner ikke kan anmode om intern prøvelse i henhold til Århusforordningen, har de mulighed for at anmode om en domstolsprøvelse af EU-institutioners og EU-organers handlinger og undladelser i tilfælde, hvor betingelserne i Lissabontraktaten er opfyldt. Århuskonventionen kræver, at parterne skal give mulighed for enten administrativ prøvelse eller domstolsprøvelse, men ikke nødvendigvis begge dele. Kommissionen bemærker derudover, at Århuskonventionen lægger op til, at NGO'er skal have privilegeret klage- og søgsmålsret i forhold til enkeltpersoner.

Forslaget omfatter derudover ikke anbefalingen fra komiteen om, at retsakter, der ikke har juridisk bindende og ekstern virkning, også skal kunne prøves. Kommissionen forklarer dette med, at i henhold til artikel 263, stk. 1, i Lissabontraktaten har EU-Domstolen kompetence til at prøve "lovligheden af lovgivningsmæssige retsakter vedtaget af Rådet, Kommissionen eller Den Europæiske Centralbank, bortset fra henstillinger og

udtalelser, samt af de af Europa-Parlamentets og Det Europæiske Råds retsakter, der skal have retsvirkning over for tredjemand". Kommissionen konkluderer på baggrund af dette, at retsakter, der ikke har retsvirkning, falder uden for anvendelsesområdet for henholdsvis den interne prøvelse i henhold til forordningen og domstolsprøvelsen i henhold til traktaterne.

I forlængelse af forslaget har Kommissionen fremlagt en meddelelse KOM (2020) 643 til Rådet og Europa-Parlamentet om forbedret adgang til domstolsprøvelse på miljøområdet i EU og medlemsstaterne. Meddelelsen omfatter en opfordring til fælles foranstaltninger på området "access to justice", en gennemgang af medlemsstaternes forpligtelser i henhold til EU-retten samt en opridsning af prioriterede fremtidige indsatsområder. Formålet med meddelelsen er at fremhæve medlemsstaternes afgørende betydning for EU's overordnede system. Medlemsstaterne skal sikre og lette adgangen til domstolsprøvelse på miljøområdet, som omfattes af retsakter vedtaget inden for rammerne af EU-lovgivningen, herunder nationale gennemførelsesforanstaltninger knyttet til ikkelovgivningsmæssige EU-retsakter.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om forslaget endnu. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Miljøudvalget.

I november 2017 vedtog Europa-Parlamentet en handlingsplan om naturen, mennesket og økonomien som blandt andet opfordrer Kommissionen til i lyset af komiteens udtalelser at fremsætte forslag til revision af Århusforordningen. Europa-Parlamentet gentog i sin beslutning af 15. januar 2020 om den europæiske grønne pagt, at "det er meget vigtigt at sikre EU-borgerne den reelle adgang til domstolsprøvelse, der er nedfældet i Århuskonventionen". Europa-Parlamentet opfordrede Kommissionen til at "sikre, at EU efterlever Århuskonventionen" og bifaldt Kommissionens overvejelser om at revidere Århusforordningen.

Nærhedsprincippet

Regeringen finder på det foreløbige grundlag, at nærhedsprincippet må anses for overholdt, da forslaget er nødvendigt for at sikre overensstemmelse med Århuskonventionens bestemmelser.

Gældende dansk ret

Århusforordningen er alene gældende for EU's institutioner og organer, og forslaget har derfor ikke nogle direkte virkning på dansk ret.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser i Danmark. Forslaget har ingen statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget, ligesom forslaget ikke skønnes at have væsentlige samfundsøkonomiske eller nævneværdige erhvervs-mæssige konsekvenser.

Høring

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget.

Landbrug & Fødevarer har bemærket, at der i det videre arbejde med den kommende revision af Århusforordningen skal sikres samme formelle og materielle rettigheder til høring, klage og domstolsprøvelse mellem ikke-statslige organisationer og erhvervsorganisationer, således at der tilkommer erhvervslivets sammenslutninger samme retssikkerhed som ikke-statslige organisationer på miljøområdet. Landbrug & Fødevarer bemærker endvidere, at tillægges ikke-statslige organisationer rettigheder, der ikke tilsvarende spejles i erhvervsorganisationerne tilsvarende rettigheder, vil det bryde med den parallelitet, der er afgørende for en afbalanceret oplysningsindsats, borgerinddragelse og egentlig juridisk proces mellem relevante organisationer, der arbejder intensivt med miljøområdet som hovedbeskæftigelse.

Dansk Skovforening opfordrer til en politisk diskussion om, hvordan konventionen gennemføres på en mere afbalanceret måde, hvor / hvis det er nødvendigt for at styrke offentligheden uden at lægge vigtig udvikling for samfundets effektive funktion, individets ejerskabsrettigheder eller små virksomheder som skove og

gårde og økonomiske investeringers forudsigelighed i fare. Dansk Skovforening anmoder om en grundig analyse af konsekvenserne for disse parter såvel som samfundet som sådan.

Danmarks Naturfredningsforening støtter, at Århuskonventionen bør efterleves, og at EU bør imødekomme komiteens kritik samt manglende overholdelse. Danmarks naturfredningsforening bemærker, at det med fordel kan angives, hvor man, i forlængelse af vurderingen af andre landes holdning, ønsker yderligere stramninger i Kommissions forslag med henblik på i højere grad at imødekomme kritikken fra overholdelsesudvalget under Århuskonventionen.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

På baggrund af de hidtidige formelle og uformelle tilkendegivelser fra de øvrige medlemsstater forventes der at være et kvalificeret flertal for forslaget blandt medlemsstaterne. Det forventes dog, at medlemsstaterne vil arbejde for, at forslaget i endnu højere grad imødekommer kritikken fra Århuskomiteen.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder, at Århuskonventionen bør efterleves, og at EU så vidt muligt og inden for EU's institutionelle og retlige rammer bør imødekomme komiteens kritik af Århusforordningen samt dens manglende overholdelse af forpligtelserne fastsat i Århuskonventionen.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 11. november 2020.

Notatet er ligeledes sendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

2. Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi - For et renere og mere konkurrencedygtigt Europa KOM(2020)98

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. april 2020. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 11. marts 2020 lanceret en ambitiøs ny handlingsplan for cirkulær økonomi og dertilhørende bilag med henblik på at skabe en cirkulær økonomi, hvor den økonomiske vækst ledsages af et fald i ressourceforbruget – en absolut afkobling. Forslaget berører 7 konkrete områder: 1) en politisk ramme for bæredygtige produkter, 2) centrale produkters værdikæder, 3) mindre affald, mere værdi, 4) cirkulær økonomi der tjener mennesker regioner og byer, 5) tværgående tiltag, 6) lede indsatsen på globalt plan og 7) overvågning af udviklingen. På de pågældende områder lægger meddelelsen op til, at der efterfølgende gennemføres væsentlige ændringer i flere direktiver og regelsæt. Meddelelsen fra Kommissionen har i sig selv ikke lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser for staten eller danske virksomheder. Meddelelsen har i sig selv heller ikke konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 17. december 2020 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2020) 98 af 11. marts 2020 fremlagt meddelelse om ”En ny handlingsplan for cirkulær økonomi for et renere og mere konkurrencedygtigt Europa” med dertilhørende bilag. Meddelelsen er modtaget i en dansk sprogudgave fra Rådssekretariatet den 11. marts 2020.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 17. december 2020 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Formål og indhold

Handlingsplanen fastslår, at målet er en omstilling til en cirkulær økonomi, hvor man bevarer og vedligeholder produkter, materialers og ressourcers værdi i økonomien så lang tid som muligt, samtidig med at affaldsmængderne nedbringes. Den cirkulære økonomi bidrager til at afkoble den økonomiske vækst fra resourceforbruget, til at opfylde målsætningen om klimaneutralitet i 2050 og til at sikre EU's konkurrenceevne også på længere sigt. Handlingsplanen er en del af opfølgningen på Kommissionens Grønne pagt (European Green Deal).

Kommissionen anfører, at omstillingen til en cirkulær økonomi vil være systemisk, dybtgående og transformativ i og uden for EU. Omstillingen vil kræve, at alle interessenter på alle niveauer – europæisk, nationalt, regionalt, lokalt og internationalt – tilpasser sig og samarbejder. Kommissionen opfordrer derfor EU's institutioner og organer til at støtte handlingsplanen og aktivt bidrage til dens gennemførelse. Som led i en samlet indsats for at fremme cirkulær økonomi og betragte affald som en ressource fokuserer Kommissionens handlingsplan på indsatser inden for syv hovedområder.

1. Der skal etableres **en politisk ramme for bæredygtige produkter**, som skal understøtte incitamenterne til at forberede produkterne til den cirkulære økonomi og er bygget op om tre elementer:
 - Udforme og designe bæredygtige produkter – herunder en ny rammelovgivning om bæredygtig produktpolitik med fokus på en revision og udvidelse af Ecodesigndirektivet fra kun at dække energirelaterede produkter til også at gælde andre produktgrupper (herunder tekstiler og møbler samt halvfabrikata/intermediære produkter som cement, stål og kemikalier) og med fokus på regulering der bl.a. understøtter lavere miljø- og CO₂ fodaftryk, adresserer indholdet af problematiske stoffer, retten til reparation, holdbarheden og opgraderbarheden af produkter, bekæmpelse af planlagt forældelse, som understøtter at produkter udbydes som serviceydelse; samt etablering af et europæisk dataområde til smarte cirkulære applikationer med henblik på bedre implementering og overvågning;
 - Styrke forbrugerne gennem en ændring af EU-forbrugerlovgivning for at sikre forbrugerne relevant og troværdig information om produktets levetid og muligheden for reparation, reservedele og reparationsmanualer, og beskyttelse mod falske grønne anprisninger (grønvaske) og indbygget forældelse; og herunder undersøge mulige ændringer i EU's produktgarantiregler. Desuden vil man styrke fokus på grønne offentlige indkøb, herunder obligatoriske minimumskrav ved grønne offentlige indkøb og indfase rapportering til brug for monitorering af grønne offentlige indkøb i EU.
 - Styrke cirkularitet i produktionsprocesser – herunder, i overensstemmelse med målsætningerne i den nye industristrategi at sætte fokus på blandt andet fremme af cirkularitet gennem IED-direktivet og fremme af hhv. industriel symbiose, en bæredygtig cirkulær bio-økonomi, digital information om ressourcer og optag af ny verificeret teknologi.
2. Handlingsplanen **adresserer centrale produkters værdikæder**. Udfordringen med at skabe bæredygtighed i centrale værdikæder vil være en integreret del af den politiske ramme for bæredygtige produkter med indsatser inden for:
 - Elektronik og IKT udstyr; med blandt andet et *Initiativ for Cirkulært Elektronisk Udstyr*, som skal fremme længere levetid for elektroniske produkter, herunder blandt andet implementering af *retten til at reparere*, standardisering af opladerudstyr samt EU-dækkende returordninger for smart phones, tablets og opladere.
 - Batterier og køretøjer; med blandt andet nye regler for batterier og reviderede regler for udrangerede køretøjer og mulighed for skabe synergier til den cirkulære økonomi gennem den kommende strategi for bæredygtig mobilitet.

- Emballage; med blandt andet en revision af direktivet om emballage og emballageaffald med henblik på at nedbringe emballering og sikre bedre genanvendelse, herunder regler for genanvendelse af plastmaterialer i kontakt med fødevarer.
 - Plastik; med blandt andet krav til genanvendt indhold og nedbringelse af affaldsmængden i centrale produkter, indsatser mod mikroplast og en ramme for biobaseret og komposterbart plast.
 - Tekstiler; med blandt andet forslag til en omfattende strategi for tekstiler med fokus fx på bæredygtigt design, servicemodeller, indsamling af tekstilaffald, sortering, genbrug og genanvendelse af tekstiler.
 - Anlæg og byggeri; Kommissionen vil lancere en ny omfattende strategi for bæredygtigt bygget miljø, som vil sikre sammenhæng på tværs af politikområder som klima, energi, tilgængelighed, digitalisering, projektstyring og affaldshåndtering samt fremme cirkularitetsprincipper gennem blandt andet en revision af byggevareforordningen og gennem krav om integration af livscyklusvurderinger i offentlige indkøb. Kommissionen vil desuden fremme cirkulære principper for bygningsdesign og udvikle digitale logbøger for bygninger. Kommissionen vil endelig fremsætte en revision af genbrugsmålet for byggeri- og nedrivningsaffald, og Kommissionen vil her have særlig fokus på isoleringsmaterialer, der ifølge Kommissionen udgør en stigende andel af affaldsmængden.
 - Fødevarer, vand og næringsstoffer; med blandt andet forslag om indførelse af mål for reduktion af madspild, fremme af genbrug af vand og vandeffektivitet i industrielle processer og en integreret plan for forvaltning af næringsstoffer.
3. Som det tredje punkt fokuserer handlingsplanen på **Mindre affald, mere værdi**. Indsatsen for en mere bæredygtig produktpolitik understøtter målsætningen om at nedbringe affaldsmængden, fremme renere materialestrømme og sikre bedre genanvendelse. Derudover, vil Kommissionen blandt andet foreslå indsatser inden for: en styrket affaldspolitik - med blandt andet affaldsreduktionsmål og harmonisering af systemerne til særskilt indsamling af affald, cirkularitet i et giftfrit miljø - med blandt andet tiltag som vil understøtte tilliden til anvendelsen af sekundære råmaterialer ved at udvikle nye løsninger og metoder til at minimere indholdet af problematiske stoffer i genanvendte materialer og ved at harmonisere systemer til overvågning og forbedre klassificeringen og håndteringen af farligt affald, opbygning af et velfungerende marked for sekundære råvarer - med blandt andet mulighed for at revidere kriterier for affaldsfasens ophør for visse affaldsstrømme, styrket standardisering og mere effektiv brug af reglerne om anvendelse af særligt problematiske stoffer. Endelig foreslås tiltag til håndtering af eksporten af affald ud af EU via en gennemgang af EU's regler om overførsel af affald over grænser med henblik på at forbedre genbrug og genanvendelse i EU og begrænse eksporten af affald, der har miljø- og sundhedsskadelige virkninger i tredjelande.
4. Det fjerde fokus punkt for handlingsplanen er **en cirkulær økonomi, der tjener mennesker, regioner og byer**. Kommissionen ønsker at skabe sammenhæng mellem den cirkulære økonomi og indsatsen til støtte for jobskabelse og opbygning af færdigheder og kompetencer blandt andet gennem en pagt for færdigheder og en handlingsplan for den sociale økonomi og gennem investeringer i uddannelsessystemer. Kommissionen ønsker ligeledes at skabe sammenhæng mellem den cirkulære økonomi og mulighederne for at drage nytte heraf gennem samhørighedspolitikken og de europæiske initiativer for byerne og gennem støtte fra EU's finansieringsmekanismer og fonde.
5. Kommissionen ønsker gennem **tværgående tiltag** at styrke sammenhængen mellem den cirkulære økonomi og andre centrale politikområder, herunder:
- Cirkularitet som en forudsætning for klimaneutralitet, hvor man vil analysere virkninger og sammenhænge og forbedre modelleringsværktøjer og fremme den cirkulære økonomi i gennemgangen

af de nationale energi- og klimaplaner. Kommissionen vil også se nærmere på et regelsæt for certificering af CO₂-fjernelse.

- Sikring af den rigtige økonomiske løsning gennem styring af finansieringen i retning af mere bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre. Kommissionen vil udover allerede eksisterende tiltag blandt andet øge virksomhedernes offentliggørelse af miljødata som led i revisionen af direktivet om ikke-finansielle rapportering, støtte udviklingen af miljøregnskabsprincipper, fremme integration af bæredygtighedskriterier i virksomhedernes forretningsstrategier gennem rammerne for virksomhedsledelse, omlægge det europæiske semester, så det afspejler de mål, der er knyttet til den cirkulære økonomi og tilskynde til bedre anvendelse af de økonomiske instrumenter såsom miljøbeskatning, herunder af deponering og affaldsforbrænding samt momsats(er)).
- Fremme cirkulær økonomi gennem forskning, innovation og digitalisering, gennem støtte til hele innovationscyklussen via Den Europæiske Fond for Regional udvikling, Life og Horizon Europe. Digitale løsninger kan understøtte cirkulære forretningsmodeller og fremme overvågningen af produkter, komponenter og materialer og gøre data sikkert tilgængelige.

6. Handlingsplanen fokuserer også på EU's **ledende indsats på globalt plan**. Det er afgørende for europæisk succes, at der også sker en global omstilling til en mere klimaneutral, ressourceeffektiv og cirkulær økonomi. Derfor vil Kommissionen bl.a. også tage lederskab i arbejdet med at skabe en global aftale om plastik, sikre at frihandelsaftaler afspejler målene i den cirkulære økonomi og foreslå en alliance, som skal afdække manglende viden og styring og fremme partnerskaber inden for den globale cirkulære økonomi.
7. Endelig fokuserer handlingsplanen på **overvågning af udviklingen**. Som en del af handlingsplanen vil Kommissionen styrke overvågningen af de nationale planer og foranstaltninger med hensyn til den cirkulære økonomi, ajourføre overvågningsrammen for den cirkulære økonomi og videreudvikle indikatorerne for ressourceanvendelse, herunder forbrug og materialeaftryk.

Formandsskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner, der indeholder følgende hovedområder.

I forhold til **genopretning efter Covid-19 pandemien** understreges blandt andet vigtigheden af en bæredygtig genopretning, som bygger på den Europæiske Grønne Pagt og handlingsplanen for cirkulær økonomi bydes velkommen, som en central del af pagten, som er essentiel for at kunne levere økonomisk genopretning og bæredygtig vækst.

Med henblik på at **gøre bæredygtige produkter til normen** byder man det blandt andet velkomment, at Kommissionen har annonceret, at den vil præsentere initiativer og en kommende ramme for bæredygtig produkter og understreger, at det bør bygges på en livscyklus tilgang. Ligeledes bydes en udvidelse af Ecodesign direktivet velkommen sammen med en opfordring til udvikling af kriterier som understøtter den cirkulære økonomi. Der udtrykkes opbakning til en række tiltag rettet mod at styrke forbrugernes rolle og stilling i transformationen til den cirkulære økonomi eksempelvis i forhold til adgang til pålidelig produktinformation og ret til reparation. Derudover bydes det velkommen, at der kigges på muligheder for at fremme cirkularitet i produktionsprocesserne, og at der er fokus på bioøkonomiens muligheder i forhold til nye materialer og produkter.

I forhold til de **centrale værdikæder** udtrykkes støtte til Kommissionens initiativ omkring cirkulær *elektronik* med henblik på at adressere de miljømæssige konsekvenser af forbruger elektronik og til en gennemgang af RoHS direktivet med henblik på at vurdere dets effektivitet og sammenhæng med anden lovgivning eksempelvis REACH-fordordningen. Der udtrykkes også opbakning til et forslag om en ny ramme for reguleringen af *batterier* og en revision af direktivet om udrangerede *køretøjer*. Man byder også en foreslået revision af emballagedirektivet velkommen blandt andet med henblik på at sikre at *emballage* kan genbruges eller genanvendes i 2030. EU' *plastikstrategi* opnår støtte sammen med blandt andet en opfordring til at sti-

mulere optaget af genanvendt materiale og begrænsning af forurening med mikroplast. Kommissionens planer om en strategi for *tekstiler* bydes velkommen ligesom man inden for *bygning og konstruktion* byder Kommissionens meddelelse om en renovationsbølge for Europa velkommen samtidig med at dens potentiale for at øge bæredygtigheden i byggeriet understreges sammen med vigtigheden af bæredygtige produkter i sektoren. Endelig peges inden for de centrale værdikæder endvidere på *fødevarer*, hvor man blandt andet byder Kommissionens betragtninger om en revision af byspildevandsdirektivet og direktivet om beskyttelse af miljøet i forbindelse med anvendelse af slam velkommen.

Rådskonklusionerne indeholder også et afsnit om **affaldsforebyggelse og nye muligheder**, hvor der udtrykkes opbakning til det fokus der er på affaldsforebyggelse i handlingsplanen for cirkulær økonomi, og hvor Kommissionen blandt andet opfordres til at undersøge muligheden for at fremsætte reduktionsmål for de vigtigste affaldsstrømme. Der er endvidere opbakning til styrke indsamlings og sorteringssystemerne, og man byder en kommende revision af affaldstransportforordningen velkommen og understreger i den forbindelse vigtigheden af et styrket indre marked for genanvendte ressourcer.

Det understreges, at **digitalisering** er en af nøglerne for en succesfuld transition til cirkulær økonomi og Kommissionen opfordres til at fremlægge forslag om et digitalt pas for produkter. Samtidig påpeges behovet for at reducere CO₂ aftrykket fra ICT teknologier og systemer.

Et **velfungerende indre marked** fremhæves som centralt i den grønne og digitale transition ligesom betydningen af velfungerende overvågning understreges. På samme måde fremhæves betydningen af forskning, innovation og uddannelse, ligesom der peges på de specielle udfordringer for små- og mellemstore virksomheder.

Kommissionens ønske om at spille en **global ledende rolle** i at fremme cirkulær økonomi globalt støttes og blandt andet bydes Kommissionens initiativ om at fremme en global aftale på plastik velkommen.

Endelig betones vigtigheden af **effektiv monitorering** og blandt andet Kommissionens intention om at styrke og opdatere monitoreringen bydes velkommen.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om Kommissionens handlingsplan for cirkulær økonomi.

Nærhedsprincippet

Kommissionens meddelelse om en ny handlingsplan for cirkulær økonomi har i sig selv ikke betydning for nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Kommissionens meddelelse om en ny handlingsplan for cirkulær økonomi har i sig selv ikke betydning for gældende dansk ret.

Konsekvenser

Kommissionens meddelelse om en ny handlingsplan for cirkulær økonomi har i sig selv ikke lovgivningsmæssige, økonomiske eller beskyttelsesmæssige konsekvenser. Dette vil afhænge af den endelige udformning af tiltagene i handlingsplanen. Det fremgår af handlingsplanen, at omstillingen til en cirkulær økonomi har mulighed for at bidrage til at øge GDP i EU med 0,5 % frem mod 2030 og skabe omkring 700.000 nye job. Det forventes desuden, at en gennemførelse af handlingsplanens initiativer vil bidrage til at højne beskyttelsesniveauet for miljø og natur eksempelvis gennem øget ressourceeffektivitet, mindsket udledning af drivhusgasser, mindre tab af biodiversitet og pres på vandressourcen.

Høring

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget.

3F understreger, at det først og fremmest er vigtigt, at medarbejderne i virksomheder bliver inddraget i processen om, hvilke tiltag virksomheden skal igangsætte for at efterleve Kommissionens handlingsplan for cirkulær økonomi. Det er vigtigt med inddragelse af arbejdstagere og fagforeninger på alle niveauer, og de finder det positivt, at Kommissionen anerkender behovet for samarbejde med alle interessenter. 3F opfordrer Kommissionen til at etablerer et Stakeholder Panel, i lighed med det man har på bioøkonomi.

3F er positiv overfor, at Kommissionen vil overveje at indføre obligatoriske bæredygtighedskrav, der omfatter social- og miljøaspekter i hele værdikæden, både på vare og tjenester og opfordrer til at disse indføres.

3F støtter, at Kommissionens vil sikre en koordinering mellem strategien for cirkulær økonomi og kvalifikationsdagsordenen og finder det vigtigt at udvise rettidig omhu med henblik på at iværksætte uddannelse og efteruddannelse af beskæftigede i de berørte sektorer.

3F er usikre på brug af strukturfondsmidlerne til finansiering. 3F kan se fordele i, at det kan hjælpe regioner med at implementere cirkulær økonomi strategier og styrke industristruktur og værdikæder. Ligeledes foreslås at anvende Just Transition. 3F er dog bekymret for, at det vil betyde, at der er færre midler til fattigdomsbekæmpelse og indsats målrettet beskæftigelse og opkvalificering, hvis der ikke samtidig tilføres ekstra midler til disse tiltag.

De Danske Bilimportører udtrykker generelt opbakning og henviser til industriens synspunkter, som de er formidlet via ACEA (European Automobile Manufacturers Association) og henviser til "position paper" fra ACEA (2015). De Danske Bilimportører opfordrer til, at Kommissionens handlingsplan bidrager til at fremme en holistisk tilgang til bæredygtig produktdesign, hvor der tages en fuld livscyklus-orienteret vurdering af bæredygtighed og ansøres til innovation for at sikre teknologineutralitet. Lovbestemte krav til produktdesign vil hindre teknologisk udvikling, og der anbefales derfor konkurrencedygtige løsninger udviklet af industrien. Bilindustrien bidrager væsentligt til den cirkulære økonomi, via "genfremstilling" ("remanufacturing") af et bredt udsnit af komponenter. Der er dog begrænsninger ved genbrug, og industrien har desuden et stærkt ansvar for, at alle krav til holdbarhed, funktion, sikkerhed og pålidelighed fastholdes. Genfremstilling eller genbrug generelt er dermed ikke altid muligt, og parallelle tekniske krav og kvalitetsstandarder fastsat i anden lovgivning kan være hindrende.

De Danske Bilimportører opfordrer Kommissionen til at anerkende, at genbrug er et redskab og ikke et miljømæssigt mål i sig selv. Det er især ikke hensigtsmæssigt at fastsætte minimumsmål for genbrugsmaterialer i nye materialer eller produkter, men der opfordres til at forbedre implementeringen af den eksisterende lovgivning på affaldsområdet. Der er desuden en række aspekter af ELV-direktivet (direktiv 2000/53/EF) med potentiale for at understøtte den cirkulære økonomi, men som stadig lider af manglende håndhævelse. Med henvisningen til ACEA peges derfor på en styrket håndhævelse af den eksisterende lovgivning på området – herunder et obligatorisk system til registrering og af-registrering (de-registration) med tvungen CoD (Certificate of Destruction) som dokumentation for korrekt bortskaffelse af bilen mv. Med hensyn til produktionsfasen peges ACEA på potentialet i "industriemissionsdirektivet" (IED) direktiv 2010/75/EF, og for brugsfasen peges der på den tekniske regulering af bilerne i form af de obligatoriske emissionsnormer (Euronormer) og reduktionsmålene for bilernes gennemsnitlige CO₂-emissioner. Derudover peges ACEA på behovet for en gennemgribende revidering af REACH-forordningen, der i visse tilfælde kan begrænse mulighederne for at genanvende materialer og udgøre en barriere for anvendelsen af visse reservedele.

Kommissionen opfordres til at være opmærksom på, at de enkelte tiltag i bilaget skal ses i sammenhæng, uagtet at tiltagene vedrørende batterier efter planen skal fremsættes i 2020 mens tiltagene vedrørende ELV og "right to repair" følger i 2021.

Dansk Byggeri er positiv over for Kommissionens udmelding om, at den kommende strategi for Sustainable Build Environment, er i overensstemmelse med sammenhængende politiske områder inden for klima, energi, ressourceeffektivitet, regler for håndtering af bygge- og anlægsaffald, tilgængelighed, digitalisering og uddannelsesområdet. Dansk Byggeri er positiv over for en revision af byggevareforordningen og implementering af krav om bæredygtighed og krav om genanvendt materiale for visse produktgrupper, med fokus på at

det skal ske med hensyn til sikkerhed og funktionalitet. Dansk Byggeri er imidlertid bekymret for, hvordan Kommissionen har tænkt sig at stille de krav, og anbefaler at der stilles 'åbent' krav, for at undgå at nogle materialer eller metoder favoriseres over andre, men at kravet i videst mulig grad skaber incitament til innovation og produktudvikling i virksomhederne. Et eksempel på et åbent krav kunne være et krav om CO₂ pr. kvadratmeter byggeri. Dansk Byggeri ser også gerne, at byggevevforordningen fremover vil tillade medlemsstaterne at stille krav til produktspecifikke miljøvaredeklarerationer (EPD) på en eller flere produktgrupper, hvilket ikke er tilladt i dag.

Dansk Byggeri støtter et arbejde med digitale logbøger, materiale- og bygningspas. For at et indre marked skal fungere, er det vigtigt, at reglerne udarbejdes fælles i EU og ikke i de enkelte medlemslande. I samme ombæring bør ansvaret for den genbrugte byggevarer afklares, så eventuelle fejl og mangler ved et gammelt byggemateriale ikke påhviler dem, der går foran ved at bruge genbrugte byggematerialer.

Dansk Byggeri er generelt af den opfattelse, at det er fornuftigt med fælles europæiske livscyklusbaserede krav i offentlige indkøb, herunder Level(s). Kommissionens ambition bliver for alvor en succes, hvis Kommissionen får held med at rammesætte, i hvilke faser af livscyklussen, man stiller kravene. Der er i dag en tendens til national rammesætning og valg af LCA-database, hvilket forringer muligheden for at sammenligne produkter og derved transparente grønne indkøbskrav. Desuden er initiativet omkring carbon storage/carbon capture yderst interessant. Ved produktionen af fx cement kan der være nogle store punktforureninger, som i yderste konsekvens kunne gøre byggeriet CO₂-negativt, hvis den rette teknologi var til stede til at opfange den CO₂ der er forbundet med produktionen.

Dansk Byggeri følger Kommissionens mål om at revidere de udlagte mål for genanvendelse i EU, som er 70% for bygge- og anlægsaffald. Her er det Dansk Byggeris klare opfordring til Kommissionen, at man på EU-niveau harmoniserer, hvordan man måler for genanvendelsen i EU-landene.

Dansk Byggeri ser det som overordentlig fornuftigt, at man vil stille krav til deponering af jord i EU med ønske om at reducere denne form for affaldshåndtering. Dansk Byggeri opfordrer Kommissionen til at tydeliggøre, hvad der er den mest bæredygtige, sikre og cirkulære håndtering af jord, fx igennem et jordhierarki, som det såkaldte affaldshierarki.

Dansk Byggeri ser ligeledes med stor interesse i en integrering af principper om cirkulær økonomi i de kommende renoveringsstrategier, hvor energieffektiviseringer også er et omdrejningspunkt.

TDC støtter overordnet EU-Kommissionens Green Deal og målsætningen om reduktion af CO₂-udledningen med 50 % inden udgangen af 2030. TDC har selv en målsætning om at være 100 % CO₂-neutral i 2030. En ambitiøs handlingsplan mod en cirkulær økonomi mindsker presset på naturressourcerne. TDC hilser derfor EU-Kommissionens fokus på elektronik og IKT-sektoren velkommen. TDC støtter de positive tænder i EU-Kommissionens handlingsplan mod en cirkulær økonomi og ser frem til "initiativet vedrørende cirkulært elektronisk udstyr". TDC opfordrer til, at der klart skelnes mellem forpligtelser, der pålægges elektronikproducenterne og -distributørerne, samt at hele værdikæden er tænkt ind.

TDC forholder sig positive over for fælleseuropæiske krav til producenterne af terminaludstyr i forhold til produkternes mulighed for reparation, som et element af en "ret til reparation". Det anbefales, at der gradvis skal indføres en "ret til reparation" af terminaludstyrets mest almindelige problemer: udskiftning af batteri, bagbeklædning og skærm. TDC har sympati for ideen om en fælles europæisk tilbagetagelsesordning, hvor man kan returnere eller sælge sine gamle mobiltelefoner, tablets og opladere. For at en sådan ordning kan blive succesfuld, er det vigtigt, at forpligtelsen om tilbagetagelse ligger hos terminalproducenterne i sidste ende. I forhold til initiativet om en fælles oplader til mobiltelefoner og lignende produkter bør det sikres, at der er den samme ladeteknologi i alle mobiltelefoner og ladere, så kunderne får det maksimale ud af opladerne.

TDC hilser også initiativerne på emballageområdet velkommen og ser frem til at følge de konkrete forslag tæt, med henblik på at simplificere og reducere TDC-koncernens emballageforbrug.

Rådet for Grøn Omstilling ser mange positive tiltag i Kommissionens handlingsplan, men vurderer dem kun effektive, hvis de implementeres med stærke ambitioner. Rådet for Grøn Omstilling ser gerne, at der bliver opstillet EU-mål for reduktion af ressourceforbrug og den afledede miljøpåvirkning, og ligeledes mål for affaldsforebyggelse for virksomheder og industrier. Rådet for Grøn Omstilling er positiv over for Kommissionens fokus på reduktion og genbrug, begrænsninger på overemballage og adgang til offentligt drikkevand. Rådet for Grøn Omstilling ser gerne, at handlingsplanen for mikroplast stadig fokuserer på kvantificering af forureningen. Desuden er Rådet for Grøn Omstilling bekymrede over risikoen for u hensigtsmæssige substitutioner fra konventionel plastik til biobaseret, bionedbrydeligt og komposterbart plastik.

Rådet for Grøn Omstilling understreger vigtigheden af økonomiske instrumenter og investeringer, og at disse udvikles til skalerebare løsninger, og sikrer støtte til nye forretningsmodeller og systemer, som satser på forebyggelse og genbrug. Der er ligeledes en bekymring for, at investeringer rettet mod infrastruktur til "ny" plastproduktion såvel som kemisk genanvendelse vil bidrage til, at "business as usual" vil fortsætte ind i fremtiden. Rådet for Grøn Omstilling ser positivt på en revision af EU's regler om overførsel af affald og begrænsninger for eksport af affald. Det er væsentligt, at dobbeltstandarder behandles på andre politikområder, såsom kemikalier og produktkrav. Overordnet set er det nødvendigt med en mere omfattende tilgang til en vurdering af konsekvenserne af Europas produktion og forbrug i tredjeverdenslande. Rådet for Grøn Omstilling ser gerne, for at sikre fokus, at kerneområder i problemstillingen omkring snitfladerne imellem kemikalier, produkter (artikler) og affald i højere grad indgår i handlingsplanen og ikke alene delegeres til den kemiske strategi.

Dansk Affaldsforening støtter Kommissionens ambition om en bæredygtig produktpolitik og bidrager gerne til udformningen af lovgivningen. Dansk Affaldsforening bakker op om, at Kommissionen vil tage afsæt i Ecodesign-direktivet, hvor der allerede er indarbejdet enkelte cø-krav for de produkter, der er omfattet af direktivet, men der er potentiale for flere krav.

Dansk Affaldsforening finder formuleringer omkring Kommissionens arbejde hen imod en 'reparationsret', overvejelser vedrørende nye rettigheder for forbrugere for eksempel med hensyn til reservedele, reparationsmuligheder og opgraderinger og undersøgelse af garantier vage. Dansk Affaldsforening mener, at der er et stort behov for at se på både reparation og forlængelse af garantiperioden for især husholdningsprodukter.

Dansk Affaldsforening er positiv over for Kommissionens ønsker om at gøre offentlige grønne indkøb mere bindende ved at stille mindstekrav om grønne indkøb i sektorlovgivning og monitoring af omfanget af offentlige grønne indkøb, og henviser til at Regeringen evt. viderebringer det arbejde, der allerede sker i regi af forum for bæredygtige indkøb.

Dansk Affaldsforening opfordrer Kommissionen til at der arbejdes på en samlet pakke, der kan motivere både producenter og kunder til at få produkterne, herunder elektroniske produkter, repareret. Dansk Affaldsforening opfordrer Regeringen til at presse på for løsninger på dette område, og har tidligere fremsat forslag der går på momsnedsettelse af reparationer samt forlænget garantitid. Dansk Affaldsforening opfordrer til, at der i forbindelse med en EU-dækkende tilbagetagnings- eller tilbagesalgssordning for udtjente mobiltelefoner, tablets og opladere, at det er producenterne, der skal modtage deres egne produkter retur med henblik på genbrug af elementer samt fremtidigt mere bæredygtigt produktdesign.

Dansk Affaldsforening bakker op om, at Kommissionen udgiver et forslag til en ny lovgivningsmæssig ramme for batterier. Dansk Affaldsforening efterlyser derudover, at forslaget forholder sig til særligt lithium-ion batterier, som findes indbygget i flere og flere produkter.

Dansk Affaldsforening mener, at tidsfristen for hvornår emballager skal være genbrugelige eller genanvendelige godt kan fremrykkes til år 2025, hvor mange emballageproducenter eller påfyldere selv har sat sig dette

mål. Dansk Affaldsforening opfordrer til at fremme danske erfaringer med at påføre affaldssorteringspiktogrammer på emballager i det videre EU-arbejde på området. Dansk Affaldsforening ser med interesse på Kommissionens forslag om, at ville udvikle regler for sikker genanvendelse af andre plastmaterialer til fødevareremateriale end PET, da det ikke kun er reglerne men selve polymerens egenskaber, der hidtil kun har gjort PET egnet til at indgå i et loop af fødevareremateriale.

Dansk Affaldsforening ser gerne, at Kommissionen peger på de flere brancher, hvor man kan forestille sig at stille krav om optag af genanvendte plastressourcer, udover emballager, konstruktionsmaterialer samt biler. Kommissionen peger på en række indsatser omkring mikroplast. Her kunne det for affaldssektoren være relevant med en indsats omkring evt. mikroplast i madaffald/oparbejdet madaffald/afgasset madaffald/digestat.

Dansk Affaldsforening er positiv overfor Kommissionens fokus på plastik men mener, at der kan være yderligere udfordringer i forhold til bionedbrydeligt plast, som Kommissionen må forholde sig til, herunder: at bionedbrydeligt plast ville skulle indsamles sammen med en fraktion, der tilgår en komposteringsproces – altså ville fx en madaffaldsfraktion skulle blandes med en emballagefraktion, at det ikke er alle EU-lande, som benytter sig af en komposteringsløsning i affaldshåndteringen, at materialet ikke blot 'forsvinder' fremfor at udnytte den energi og de ressourcer, der er brugt til fremstillingen af materialet.

Dansk Affaldsforening er positiv overfor Kommissionens forslag om en strategi for tekstiler og ser gerne et mere fremhævet fokus også på genanvendelse af tekstiler. Dansk Affaldsforening bakker op om de foreslåede tiltag, herunder især også ønsket om mere gennemsigtighed i hele værdikæden, som gerne må omfatte affaldsledet.

Dansk Affaldsforening bakker op om de stillede forslag vedr. konstruktion og byggeri. Ud over et særligt fokus på isoleringsmaterialer kunne Kommissionen se på andre nye (komposit-) byggematerialer, som giver udfordringer i affaldsledet.

Dansk Affaldsforening noterer, at Kommissionen vil fremsætte reduktionsmål for madspild, samt at de vil undersøge muligheder for at lovgive om genbrug til erstatning af engangsservice i fødevareremateriale.

Dansk Affaldsforening bifalder først og fremmest, at produkterne har fået mere fokus end affaldet i denne cirkulære strategi – og er enige i, at det primært er i produktpolitikken, at løsningerne skal findes.

Dansk Affaldsforening mener ikke, at affaldslovgivningen i særlig stort omfang kan bruges til at reducere affaldsmængderne, herunder mængderne af restaffald. Det er netop produktpolitikken, der skal virke her sammen med ændringer i borgernes og virksomhedernes forbrug. Dansk Affaldsforening bakker op om en monitoring af affaldsproduktionen og at der i øget omfang kommunikeres – gerne målrettet - om de enkelte sektors direkte og afledte affaldsproduktion, samt om hvad de hver især kan gøre for at mindske affaldsproduktionen.

Dansk Affaldsforening vurderer, at der i forhold til "municipal waste" allerede er opstillet meget ambitiøse målsætninger i det eksisterende affaldsdirektiv, hvorfor vi anbefaler at holde fokus på implementering af dette regelsæt samt at vende blikket mod erhvervsaffaldet, som har en langt større affaldsproduktion end husholdningerne og det lignende affald fra andre kilder.

Kommissionen foreslår et harmoniseret system til separat indsamling i EU. Dansk Affaldsforening mener, at det eksisterende affaldsdirektiv allerede i for stort omfang metode-, frem for målstyrer. Dansk Affaldsforening vurderer, at effekten med harmoniseringen vil være meget begrænset. Dansk Affaldsforening opfordrer til at promovere vores piktogramsystem, som en relevant løsning på ønsket om en øget harmonisering. Dansk Affaldsforening mener, at det er nødvendigt at holde fokus på en større ensretning af selve affaldet (det vil sige produkterne der bliver til affald).

Kommissionen vil se på de mest effektive kombinationer af separat indsamling, hvilket Dansk Affaldsforening bakker op om i det omfang, at det skal bruges til erfaringsudveksling blandt de relevante myndigheder, for eksempel som led i den eksisterende Taix peer to peer ordning. De vil dog på det kraftigste fraråde fastlagte EU-modeller, som skal implementeres lokalt, da der er nærmest uendelig mange hensyn, der skal tages.

Dansk Affaldsforening bakker op om Kommissionens plan om at se på produktetiketter, som også er nævnt under emballage-sporet.

Dansk Affaldsforening bifalder Kommissionen fokus på dekontaminering, herunder at der skal udvikles metoder til at undgå uønskede stoffer i genanvendte materialer men mener, at der skal yderligere indsats til i forhold til den blandede affaldsstrøm, som modtages fra husholdninger og erhverv.

Dansk Affaldsforening bakker op om Kommissionen forslag til en yderligere harmonisering af klassificering for kemiske stoffer og klassifikation af farligt affald.

Dansk Affaldsforening bakker op om de forslag Kommissionen er kommet med omkring krav til omfanget af genanvendte materialer i nyproduktion. Derudover vil Kommissionen i et eller andet omfang se på EU-dækkende end-of-waste kriterier.

Dansk Affaldsforening bifalder, at der kommer fokus på Europas eksport af affald. At fremhæve 'genanvendt i EU' som en kvalitetsparameter er ligeledes en interessant vej at betræde. Dansk Affaldsforening bakker op om en nuanceret tilgang til hvilket affald, der eksporteres ud af EU med de kriterier, der fremgår af forslaget.

Dansk Affaldsforening ser gerne, at carbon capture utilisation (CCU) også nævnes og opfordrer til at bringe den aktuelle udvikling på området med ind i arbejdet i EU.

Dansk Affaldsforening bifalder Kommissionens forslag om afgift på ikke-genanvendt plastik, og at den fortsat vil fremme økonomiske instrumenter og gøre det muligt for medlemsstaterne at bruge differentieret moms for at kunne understøtte cirkulære aktiviteter som for eksempel reparation.

Dansk Affaldsforening ønsker, at vide, hvad der menes med harmonisering i EU, idet der alene i Danmark oplevedes at være problemer for eksempel i forhold til affaldsindsamlingen.

Dansk Industri ser et betydeligt potentiale og henviser til anbefalingerne fra Klimapartnerskabet for vand, affald og cirkulær økonomi, herunder blandt andet:

- Incitamenter til og krav om at designe cirkulært, for eksempel i eco-designdirektivet i form af konkrete designkrav, der understøtter cirkularitet via længere levetider, ressourceeffektivitet, genanvendelighed mv.
- Et mere effektivt marked for sekundære ressourcer gennem harmonisering af europæisk lovgivning, herunder implementering af affaldsdirektiverne samt udvikling af europæiske/internationale standarder, der kan fastsætte kvaliteten af genanvendte materialer.
- Brug af offentlige indkøb som drivkraft for cirkulær omstilling.
- Obligatorisk ensartet affaldssortering ved husstanden.

I forbindelse med at bruge eco-designdirektivet bredere, foreslår Dansk Industri, at der i stedet etableres et parallelt direktiv – et søsterdirektiv til eco-designdirektivet – der kan indeholde ikke-energiforbrugende produkter. Dansk Industri vurderer således, at det eksisterende eco-designdirektiv fungerer godt, og måden at regulere på er egnet til at brede ud. Hvis scope'et for produkter i det eksisterende direktiv blot udvides, er der en risiko for, at den positive udvikling for de omfattede produkter sættes i stå, og det er ikke ønskværdigt.

Dansk Industri bakker umiddelbart op om at prioritere de produktgrupper, der peges på i handlingsplanen. De er meget interesserede i at blive inddraget i arbejdet med de konkrete områder så tidligt som muligt, ligesom de opfordrer regeringen til at prioritere at følge EU-lovgivningen på dette område tidligt og tæt.

Dansk Industri er positiv overfor, at handlingsplanen særligt nævner at ville fremme produkt-som-service. Dansk Industri foreslår, at offentlige indkøb anvendes aktivt til at fremme disse nye forretningsmodeller.

Dansk Industri opfordrer til at nationale initiativer om for eksempel produktkrav, standarder og metoder ikke må udgøre en hindring for det indre marked. Dansk Industri vil gerne bakke meget kraftigt op om forslaget vedrørende øget håndhævelse, da det efter deres opfattelse er stærkt nødvendigt med markedsovervågning og tilsyn for at opnå en lige spillebane for virksomhederne – både mellem EU-landene og i forhold til import af produkter fra tredjelande.

Dansk Industri bakker op om, at Kommissionen foreslår at fremme en cirkulær tankegang ved en kommende revision af direktivet om industrielle emissioner (IED). Dansk Industri understreger, at påvirkning fra produkter enten bagud i produktkæden eller fremad efter leverancen normalt er reguleret af andre EU-lovpakker, derfor skal overlap i regulering undgås.

Dansk Industri finder det fortsat hensigtsmæssigt, at visse egenskaber alene reguleres i byggevarerforordningen, fordi en lang række forhold af betydning for cirkularitet i byggeriet bedst egner sig til at blive reguleret på bygningsniveau (eksempelvis i bygningsreglementet).

Ændring af affaldstransportforordningen for at fremme det indre marked for affald er en højt prioriteret mærkesag for DI. Forordningens krav gør det til en bureaukratisk udfordring og samtidig omkostningsfyldt at transportere affaldsressourcer på tværs af landegrænser. DI foreslår, at Kommissionen tager lederskab i spørgsmålet om end-of-waste-kriterier og biproduktforordningen.

Dansk Industri bifalder og prioriterer Kommissionens fokus på behovet for at få skabt et effektivt marked for genanvendte ressourcer. Arbejdet med standarder og brug af dem bør have høj prioritet for Kommissionen og den danske regering – ikke mindst i lyset af, at danske virksomheder allerede på nuværende tidspunkt har udfordringer med at source tilstrækkelige mængder af genanvendt plast af den nødvendige kvalitet.

Dansk Industri hilser velkommen, at der vil blive arbejdet på at etablere regler for genanvendelse til fødevarerkontaktmateriale af andre plastmaterialer end PET. De vil imidlertid også opfordre til, at EFSA genvurderer deres 5 pct.-grænse for emballager, der ikke har været brugt til fødevarer, i genanvendelsen af PET. Dansk Industri appellerer for et større fokus på kemisk genanvendelse, som ikke fylder så meget i handlingsplanen.

Dansk Industri bakker op om, at Kommissionen peger på digitalisering som et vigtigt redskab flere steder i handlingsplanen. Dansk Industri bakker op om denne tilgang, og vi ser især et potentiale i sporing og mærkning af materialer og produkter samt i dataplatforme, der kan skabe overblik over materialestrømme.

Dansk Industri glæder sig over, at planen understreger Kommissionens fortsatte prioritering af bio-økonomi og arbejdet med strategien herfor.

Dansk Industri støtter, at forbrugere skal være med til at drive den bæredygtige omstilling. Dansk Industri fremhæver, at der samtidig bør tages hensyn til omkostningerne for virksomhederne, ikke mindst SMV'erne, herunder risikoen for "information overload", som ifølge undersøgelser allerede i dag udgør et problem for forbrugerne pga. de mange lovpligtige oplysninger, der skal gives ved point of sale eller ved mærkning.

Dansk Industri ønsker mere klarhed på, hvad der nærmere ligger i forslaget om "right to repair", ret til reservedele mv., som ikke allerede er reguleret af de nuværende forbrugerkøbsregler og fremhæver, at det er afgørende, at der fortsat er en sådan balance mellem køber og sælger.

Dansk Industri vil gerne rejse et flag i forhold til den tiltænkte tidsplan for gennemførelsen af de påtænkte ændringer i forbrugerreglerne.

Generelt finder Dansk Industri, at der er fundet en god balance i initiativerne, som vedrører byggeri og byggevarer. I særdeleshed er der nogle interessante og meget konstruktive perspektiver i udrulningen af LE-VEL(S) samt udviklingen af en digital logbog for bygninger, der potentielt vil have en række fordele for byggeriet i sin helhed.

Dansk Industri Byg anser en hurtig og smidig implementering af det syvende væsentlige krav (bæredygtighed) som en central – og en nødvendig - forudsætning for den bæredygtige omstilling af byggeriet og byggevarer på det indre marked.

Dansk Industri finder, at det er vigtigt med fokus på bioøkonomi, vand og ecodesign. I forhold til transportforordningen peges på, at det er vigtigt også at have fokus på transport inden for EU og ikke alene på transport ud af EU. Ligeledes finder Dansk Industri, at det er vigtigt med fokus på balancen mellem fokus på data, tilgængelighed af data og informationsbyrder.

Bygherreforeningen støtter de stillede forslag i Kommissionens fokus på byggeri men finder det derudover vigtigt, at der arbejdes på før nedrivning; levetidsforlængelse af bygninger, selektiv nedrivning, fokus på sundhed og sikkerhedsaspekter ved demontering og kriterier for mængder af genbrug/genanvendelse af bestemte fraktioner, ved at der ved design er; fokus på fleksibilitet af nye bygninger og elementer, design for demontering, pct indhold af sekundære materialer, reduktion i kompleksitet og mindre brug af problematisk kemi, forudsætninger for genbrug og genanvendelse med fokus på standarder, materialepas, sporbarhed og etablering af et velfungerende marked for sekundær materialer.

DANVA – Dansk Vand- og Spildevandsforening bakker op om handlingsplanen, som indeholder mange interessante initiativer, hvoraf mange også vil få betydning for vandforsyning og spildevandsbehandling. Det gælder eksempelvis fremme design af bæredygtige produkter med lang holdbarhed, samt minimere forekomsten af farlige kemikalier i øvrigt. Det gælder også Kommissionens overvågning og støtte til implementering af krav i drikkevandsdirektivet om at gøre drikkevand tilgængeligt i det offentlige rum med henblik på reduktion af forbrug af flaskevand og mindske forekomst af emballageaffald, initiativer i forhold til mikroplast herunder begrænsning af dette i alle stadier i et produkts livscyklus samt fremme af udvikling og harmonisering af metoder til måling af udslip af mikroplast og udvidet producentansvar.

DANVA vil gerne fremhæve og foreslå, at der arbejdes på flere initiativer fra spildevandsområdet herunder arbejde med omdannelse af spildevandsslam til råolie ved såkaldt hydrothermal liquefaction (HTL) og opbygning af andre teknologier, hvorved man kan producere bæredygtige brændstoffer og energi fra spildevandsslam og andet organisk affald, f.eks. Gas-to-liquid technology (GTL). Desuden efterlyses et større fokus på potentialer i at indvinde bæredygtig varme fra rensed spildevand.

DANVA ser det som en mangel, at en revision af byspildevandsdirektivet ikke er nævnt under overskriften "less waste, more value" i handlingsplanens bilag. Jævnfør ovenstående bemærkninger, mener de direktivet bør ændres, således at det kommer til at afspejle mulighederne for såvel bæredygtig stofindvinding (fosfor, kvælstof og kulstof), som bæredygtig energiproduktion fra spildevand og spildevandsslam.

Landbrug & Fødevarer bakker op om den europæiske grønne pagt generelt og ambitionen om at sikre, at den økonomiske vækst er afkoblet fra forbruget af ressourcer. For Landbrug & Fødevarer er det helt afgørende, at muligheden for at producere er forudsætningen for holdbar omlægning til et klimaneutralt og mere bæredygtigt samfund. Landbrug & Fødevarer er især positive overfor, at handlingsplanen også fokuserer på en cirkulær biobaseret økonomi og mener, at det bør stå mere centralt.

Landbrug & Fødevarer noterer med interesse, at Kommissionen vil fremsætte forslag til en politik for bæredygtige produkter, som fokuserer på at udvide direktivet om miljøvenligt design. Landbrug & Fødevarer savner, at der i højere grad er fokus på muligheder for udvikling af produkter baseret på bæredygtigt biobaseret materiale.

Landbrug & Fødevarer er positive overfor, at EU-kommissionen vil forhindre green washing og er enige i, at det er vigtigt med fælles europæiske standarder, som sikrer forbrugerne valid information om produkternes miljøeffekt, der er baseret på et gennearbejdet og videnskabeligt funderet grundlag. Landbrug & Fødevarer noterer sig, at Kommissionen vil fremsætte forslag om, at virksomheder skal underbygge deres miljøanprisninger ved hjælp af metoden til vurdering af produkters og organisationers miljøaftryk. Det er vigtigt, at Danmark engagerer sig i arbejdet med PEF og OEF. I forhold til kommunikation om fødevarer er det dog også vigtigt, at ernæringsaspekter inddrages.

Landbrug & Fødevarer er positive overfor, at EU-kommissionen vil styrke de cirkulære økonomi aspekter i direktivet om industrielle emissioner. Landbrug & Fødevarer arbejder aktivt for at sikre ensartede konkurrence- og miljøvilkår for virksomheder i EU gennem arbejdet med at udvikle fælles vilkår for miljøgodkendelser i EU i sammenhæng med anvendelse af den bedst tilgængelige teknik. L&F ønsker, at den cirkulære økonomi tankegang inddrages yderligere i BREF arbejdet f.eks. i form af helhedstænkning og positive incitamenter til ressourceudnyttelse. Det er positivt, at Kommissionen vil fremme industriel symbiose. Men Landbrug & Fødevarer har vanskeligt ved at forstå, hvordan initiativet om udvikling af et industridrevet rapporterings- og certificeringssystem vil fremme industriel symbiose uden at skabe ekstra administrative byrder for virksomhederne. Landbrug & Fødevarer er enige i EU kommissionens ambition om at sikre den biobaserede sektors bæredygtighed og cirkularitet og mener, at den cirkulære bioøkonomi bør styrkes yderligere i handlingsplanen.

Landbrug & Fødevarer finder det positivt, at Kommissionen vil styrke den fælles europæiske kontrolordning for miljøteknologi (ETV).

Landbrug & Fødevarer er positive overfor, at Kommissionen vil revidere de væsentlige krav i emballagedirektivet, men er af den opfattelse, at der er behov for en grundlæggende revision af direktivet.

Landbrug & Fødevarer er enige i behovet for mere viden om risici ved og forekomsten af mikroplast i miljøet herunder forekomst i slam, der anvendes i til jordbrugsformål. Det er desuden meget vigtigt at begrænse mængden af mikroplast opstrøms, så den ikke ender i slammet.

Landbrug & Fødevarer er positive overfor, at Kommissionen vil udarbejde en rammepolitik for sourcing, mærkning og brug af biobaseret plast, så virksomhederne nemmere kan agere i det nye marked. Landbrug & Fødevarer finder det positivt, at Kommissionen vil sikre, at forbrugerne ikke vildledes ved markedsføring af bionedbrydeligt/komposterbart plast.

Landbrug & Fødevarer støtter et fælles EU reduktionsmål for madaffald/madspild som en del af EU Green Deal og Farm to Fork reformerne. Det er særdeles positivt, at der sættes fokus på vandgenbrug i industrien, hvor der er betydelige potentialer. Det er dog helt afgørende, at der skelnes imellem de forskellige industrityper, hvor der for eksempel er store krav til hygiejne i fødevarerindustrien. Landbrug & Fødevarer mener, at det er en god ide at Kommissionen vil styrke og effektivisere recirkuleringen af næringsstoffer. Men det er dog vigtigt at undgå miljøfremmede stoffer i recirkuleringen.

Landbrug & Fødevarer er meget positive overfor, at Kommissionen vil foreslå at harmonisere systemerne til særskilt indsamling af affald.

Landbrug & Fødevarer bifalder, at der lægges høj vægt på forskning som en nødvendighed for at udnytte potentialerne i den cirkulære økonomi. Herunder ikke mindst tværvideenskabelig udfordringsdrevet forskning understøttet af Horizon Europe og European Institute of Innovation & Technology. Der bør endvidere lægges stor vægt på at fremme involvering af erhvervslivet i hele værdikæder, herunder at fremme SMV deltagelse.

Landbrug & Fødevarer støtter fokus på bioøkonomiens rolle, og mener der bør arbejdes for, at det bliver yderligere understreget. Landbrug & Fødevarer understreger også vigtigheden af at indarbejde cirkulær økonomi i BAT/BREF.

Wind Denmark er positiv over for Kommissionens handlingsplan for cirkulær økonomi. Der er kommet et stadigt mere intenst fokus på bæredygtighed og genanvendelse i vindmøllebranchen i de seneste år. Vindmøllebranchen har i flere år arbejdet på løsninger for at genanvende møllevingerne, men selv om der er flere gode bud på løsninger i pipelinen, er der endnu ingen universalløsning klar. På sektorniveau har branchens europæiske forening Wind Europe indgået et samarbejde med to andre europæiske organisationer the European Chemical Industry Council og the European Composites Industry Association for at afsøge løsninger for genanvendelse af vindmøllevinger.

Forbrugerrådet TÆNK er positiv overfor handlingsplanen og fremhæver brugen af miljømærkning, og samtidig støtter Kommissionens fokus på "levetidsmærke" på varige forbrugsgoder og den større indsats mod "greenwashing". I forbindelse med fokus på emballage, savner TÆNK et generelt fokus på det allerede eksisterende producentansvar og den manglende opfyldning af de nuværende mål i affaldsdirektivet. TÆNK støtter Kommissionens fokus på elektronik og ICT, men fremhæver desuden vigtigheden at der fokuseres på al elektronik og alle elektriske produkter og ikke alene mobiltelefoner, tablets og pc'er. TÆNK bifalder Kommissionens fokus på at sænke emballageforbruget og generelt fokus på plastik. TÆNK fremhæver dog, vigtigheden af at kigge nærmere på indhold af kemi i plastik og emballage, særligt fødevareremballage.

TÆNK er positiv over for Kommissionens forslag om en strategi for byggeri og en strategi for tekstiler. I forhold til byggeriet, ønsker TÆNK et større fokus på indhold af problematisk kemi i byggeriet og derudover anbefaler TÆNK at der arbejdes på fælles definitioner af tøjspild, så det bliver muligt at måle frem- eller tilbagekridt, samt at det indeholder en gennemgang af moms, afgifter og tilskud og indebære en prioritering af forskning i genanvendelse og teknik. TÆNK har i mange år fokuseret på madspild og støtter op om at der udarbejdes et mål for nedbringelse af madspild.

TÆNK opfordrer Kommissionen til at foreslå konkrete tiltag med henblik på at sikre, at genanvendte materialer er lige så sikre som nye materialer, især i forbindelse med arbejdet med Kommissionens "Chemicals Strategy for Sustainability". TÆNK fremhæver desuden at der, i forbindelse med genanvendelse af affald i nye produkter, skal oplyses hvor stor en producentdel af produktet der består af genanvendte materialer, og hvor det genanvendte materialer stammer.

Plastic Change indstiller, at handlingsplanen følges op af konkrete og bindende målsætninger, reduktions- og genbrugsmål for at sikre den ønskede effekt. Der forslås også, at der skelnes mellem genbrug og genanvendelse, og at man ikke benytter begreberne som synonyme og/eller lige gode løsninger. Plastic Change støtter forslaget om et bæredygtigt produktpolitik og ønsker desuden et fokus på sporbarhed som særskilt indsatsområde. Plastic Change finder det meget positivt, at planen vil adressere offentlige indkøb og indfri det store potentiale, der ligger i dette.

Plastic Change finder det positivt, at Kommissionen lægger op til, at handlingsplanen for cirkulær økonomi skal supplere engangsplastikdirektivet fra 2018 på plastikområdet. Det er imidlertid uklart, hvad Kommissionen præcist mener, at EU bør gøre i forhold til mikroplastik. Plastic Change anbefaler derfor, at der nedlægges et mere generelt forbud mod bevidst at tilføje mikroplastik, samt at man gør "best practice" obligatorisk igennem hele forsyningskæden i forhold til plastikpellets. Plastic Change støtter, at kommissionen planlægger at etablere et regelsæt for plastik, som bliver markedsført som "bio", biobaseret, bionedbrydelig og komposterbar plastiktyper i 2021, og at man lægger op til at øge kravene til den forbrugerrettede information for at undgå "greenwashing".

Plastic Change finder det ligeledes meget positivt, at Kommissionen vil øge fokus på kemikalier i plastik, produkter og emballager, da kemien tilsat fra materialeproduktion til produktproduktion er helt afgørende i forhold til, om man kan opnå en ren og sikker cirkulær økonomi, der befinder sig på de øverste trin i affaldshierarkiet. Dette gælder både i forhold til fødevarerkontaktmaterialer og i forbindelse med optag af genanvendt plastikmateriale i nye fødevarerkontaktmaterialer, jf. de obligatoriske krav til genanvendt indhold, som planen lægger op til. Plastic Change finder det derfor også positivt, at Kommissionen lægger op til at samarbejde med industrien om at udvikle harmoniserede systemer til sporing og oplysninger om tilsatte stoffer. Plastic Change finder det imidlertid helt afgørende, at farlig og uhensigtsmæssig kemi og stoffer helt bliver udfaset.

Kemi og stoffer skal derfor også adresseres i den kommende ”Chemicals Strategy for Sustainability” og i den eksisterende ”REACH”-lovgivning, hvor plastik ikke er reguleret.

BatteriForeningen - Danish branch of EPBA ser frem til at deltage i arbejdet med det kommende nye batteri-direktiv, som forhåbentlig kan føre til mere fokus på indsamling og genanvendelse af brugte batterier frem for administration. I forbindelse med indførelse af udvidet producentansvar og regulering af emballage har BatteriForeningen påpeget det uheldige i, at WEEE, batterier og emballage ser ud til at skulle reguleres forskelligt. I relation til ambitionen om at udfase ikke-genopladelige batterier bemærker BatteriForeningen, at batterier ikke i almindelighed kan sammenlignes med eksempelvis engangsservice etc. BatteriForeningen er enig i, at det bør tilstræbes at anvende genopladelige batterier, hvor det er teknisk muligt og indgår som en naturlig del af brugen af et produkt, eksempelvis en biltelefon. Et eventuelt decideret forbud mod genopladelige batterier vil også vanskeliggøres af, at mange af de batterier, der kommer ind over EUs grænser, stammer fra importeret udstyr og privat køb af batterier på hjemmesider fra tredje lande.

Kommunernes Landsforening støtter op om lovgivningsforslag til fremme af en bæredygtig produktpolitik og understreger, at det er afgørende, at der sker en kobling mellem produktpolitik og affaldspolitik, idet forebyggelse ikke kan ske ikke i affaldssektoren, men i produktions- og forbrugsfasen. For at sikre at der ikke genereres produkter, som ikke er egnet til genbrug og genanvendelse, bemærker Kommunernes Landsforening, at en væsentlig fremadrettet indsats er, at produkter og emballager bliver mere ensartet og fremstilles af samme materialetyper. Kommunernes Landsforening støtter desuden, at der i praksis arbejdes for nye rettigheder for forbrugere med henblik på reparationsret.

Kommunernes Landsforening anbefaler øget samarbejde mellem alle relevante aktører på tværs af den offentlige sektor, så der bliver udarbejdet vejledninger om det optimale klimavalg, som kommuner mfl. kan lade sig guide og inspirere af, når der lokalt skal findes svar på de grønne og bæredygtige ambitioner inden for den lokalpolitiske økonomiske ramme. Kommunernes Landsforening anbefaler ikke, at der fremsættes bindende mindstekrav, uden at disse er baseret på et grundigt forarbejde men anbefaler, at udbudsdirektivet bør justeres, så offentlige indkøbere kan stille krav til hele virksomhedens adfærd og ikke alene, stille miljøkrav om kontraktens genstand. Kommunernes Landsforening finder, at retten til reparation og opgradering som fokusområde er væsentligt og ser gerne løsninger, der fremmer, at produkterne bliver repareret i stedet for bortskaffet.

Kommunernes Landsforening finder, at tidsfristen for, hvornår emballager skal være genbrugelige eller genanvendelige, med fordel kan fremrykkes til 2025, hvor producentansvaret skal være fuldt implementeret. Kommunernes Landsforening ser gerne affaldspiktogrammer på emballager, og den danske løsning, der pt. søges udbredt i Norden, kan også fremmes i det videre EU-arbejde på området.

Kommunernes Landsforening finder, at øget optag af genanvendte plastressourcer kan fremmes på andre områder end de nævnte emballager, konstruktionsmaterialer og biler, eksempelvis på elektronikområdet. Kommunernes Landsforening bakker op om indsatser rettet mod mikroplast og bioplast, samt de stillede forslag i Kommissionens arbejde med konstruktion og byggeri og i forbindelse med tekstiler. Kommunernes Landsforening anbefaler et større fokus på genanvendelse af tekstiler og ser gerne et producentansvar herfor.

Kommunernes Landsforening bakker op om reduktionsmål for madspild og forslaget om at undersøge muligheder for at lovgive om genbrug til erstatning af engangsservice i fødevarer-service. Kommunernes Landsforening kan også støtte, at der udarbejdes en næringsstofhåndteringsplan, som blandt andet skal fremme markedet for genanvendte næringsstoffer.

Kommunernes Landsforening bifalder, at handlingsplanen fokuserer langt mere på produkter end på affald, og dermed på forebyggelse af affald. Kommunernes Landsforening kan bifalde, at Affaldsrammedirektivet revideres i år 2022, hvor også forebyggelsesmål for specifikke affaldsstrømme introduceres. Kommunernes Landsforening ser gerne et harmoniseret system, med lokal mulighed for at tilrettelægge den borgernære indsamling ud fra gældende rammer, vi kender i dag – hvad der lokalt giver mening, og kan ikke støtte en

rigid harmonisering af beholdere/spande (udformning og farver), samt hvad der sorteres ned i dem. Kommunernes Landsforening anbefaler på linje med Dansk Affaldsforening at promovere det danske piktogramsystem og øget vejledning og information som en relevant løsning på ønsket om en øget harmonisering. Kommunernes Landsforening kan støtte et skærpet fokus på Europas eksport af affald og at fremhæve 'Genanvendt i EU' som en kvalitetsparameter.

Dansk Regioner finder det positivt, at Kommissionen vil indføre bæredygtighedsprincipper i direktivet for miljøvenligt design og at forbrugernes og offentlige indkøberes deltagelse i den cirkulære økonomi styrkes. Dansk Regioner støtter, at ecodesign direktivet gøres bredere og mere bindende og anbefaler, at der arbejdes hen mod, at så mange varer som muligt deklarerer i forhold til miljø og deres klimaaftryk. Dansk Regioner anbefaler desuden, at effekt på biodiversitet med fordel kan inddrages i forhold til specifikke produktregler grundet det stor træk på primærressourcer.

Dansk Regioner bakker op om de stillede forslag for byggeriets værdikæde og foreslår desuden, at der, før nedrivning medtages analyser for mulig "levetidslængelse", selektiv nedrivning og screening af genbrugelige materialer samt plan for genbrug og genanvendelse. Ved design skal der arbejdes for design for genadskillelse, skabes en marked for sekundære/genbrugte materialer – blandt andet regionale markeder, arbejdes på at reducere bygningsmaterialers kompleksitet med fokus på minimering af ressourceforbrug, stilles krav til genbrug ved fx standarder for materialekvaliteter og sporbarhed og materialepas, samt har fokus på minimering og deklarering af indholdet af kemi i bygninger. Dansk Regioner ser gerne, at EU opfordrer medlemsstaterne til at samarbejde om at etablere nationale genbrugsanlæg, have fokus på certificeringer og standarder i byggeriet, som er til hinder for genanvendelse, og dels understøtter anvendelsen af sekundære materialer, blandt andet ved en form for belønningssystem for de bygherrer der vælger sekundære råstoffer frem for primære. Dansk Regioner ser gerne, at der udvikles et sæt af økonomiske mekanismer, der kan regulere det sekundære marked. Dansk Regioner foreslår, at der arbejdes på at udvikle et EU certificeret kvalitetssystem for re- og upcycling anlæg.

Dansk Regioner bakker op om fælles indikatorer på cirkulær økonomi og bemærker, at omstillingen til cirkulær økonomi er vigtig for at nå de regionale mål og nationale mål om klimaneutrale lande i 2050, idet størstedelen af de forbrugsrelaterede udledninger sker uden for Danmarks grænser, men er forårsaget af produktions- og forbrugsmønstre i blandt andet Danmark og EU. DR ser muligheder i Power to X som lovende CCU strategi og ønsker dette nævnes i forbindelse med de tværgående initiativer.

Dansk Miljøteknologi anerkender, at det er vigtigt, at der gøres noget ud af Ecodesign Direktivet, som er et vigtigt instrument. Dansk Miljøteknologi støtter også minimumskrav om grønne indkøb, men så gerne at det blev obligatorisk at anvende totalomkostninger. Der peges på genbrug af vand, som et sted, hvor der burde fastlægges nogle mål, som også kan følges op med BAT/BREF krav. Der peges også på energieffektiviseringspotentialer ved revision af byspildevands- og slamdirektiverne. Endelig peges på, at Danmark i højere grad bør understrege potentialet i bioøkonomien.

Grundfoss ser gerne en skærpet fokus i forhold til genanvendelse af vand i industrielle processer, så man lægger vægt på, at der vedtages en overordnet målsætning for genanvendelse af vand i industrien samt at dette følges op med BAT-krav i forhold til de mest vandforbrugene industrielle processer. Det gælder særligt: 1) vaske og rensprocesser 2) maleprocesser 3) køleprocesser, hvor det er muligt at bruge vand, der ikke har drikkevandskvalitet og dermed rummer det største potentiale for lokal rensning og genanvendelse af vand.

Danmarks Naturfredningsforening mener, at der bør arbejdes for, at der fremsættes ambitiøse reduktionsmål for alle affaldsstrømme. Danmarks Naturfredningsforening bakker op om fokus på plast, men finder at man skal arbejde for, at tidsfristen for hvornår emballager skal være genbrugelige eller genanvendelige fremrykkes til 2025. Kommissionen ønsker endvidere, at undersøge muligheden for at lovgive om genbrug til erstatning af engangsservice i fødevarersektoren, det bør der bakes op om. Herudover bør øget brug af totalomkostninger ved offentlige indkøb, samt en styrkelse af den cirkulære bioøkonomi, støttes.

Dansk Autogenbrug bakker op om “retten til at reparere” og bemærker, at der i dag er barrierer for denne ret eksempelvis i bestemmelser i registreringsafgiftsloven om reparation af skadede biler. Dansk Autogenbrug opfordrer i øvrigt til, at regeringen indtænker behovet for regler og vejledninger vedrørende transport, opbevaring og håndtering af el- og hybridkøretøjer, særligt i forhold til skadede køretøjer. Her er både tale om almindelige sikkerhedshensyn, arbejdsmiljøhensyn og brandhensyn, derfor er det vigtigt at gå i gang med arbejdet. Dansk Autogenbrug kan tilslutte sig ønske om at revidere affaldstransportforordningen med henblik på nemmere udveksling (import/eksport) af genanvendelige materialer med henblik på at skabe lønsomhed for de virksomheder, der får ansvar for at “udvinde” dem.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Baseret på tidligere drøftelser forventes der generelt opbakning til Kommissionens meddelelse.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter Kommissionens ambition om tilvejebringelsen af en cirkulær økonomi i EU, der kan understøtte opnåelsen af klimaneutralitet i 2050 og afkoblingen mellem vækst og ressourceforbrug, da ressourceudvinding og -forarbejdning er store kilder til drivhusgasudledninger i EU, og da omstillingen kan være med til at sikre EU's konkurrenceevne på længere sigt. Herunder finder regeringen det positivt, at strategien i forlængelse af Kommissionens industristrategi fokuserer på gevinsterne ved den grønne omstilling.

Regeringen finder det positivt, at Kommissionen med handlingsplanen vil opskalere den cirkulære økonomi fra en begrænset skare af foregangsvirksomheder til at omfatte større økonomiske spillere. Regeringen finder det dog samtidig vigtigt at fremhæve, at ikke blot større virksomheder men også den store underskov af små og mellemstore virksomheder, bør tænkes ind i det videre arbejde med implementering af handlingsplanen. Det er i samklang hermed regeringens holdning, at det indre marked og digitale teknologier udgør centrale elementer i udviklingen af en cirkulær økonomi, og at en styrkelse af EU's industribase og fremme af innovative, cirkulære forretningsmodeller og iværksætteri bør stå som vigtige mål for arbejdet.

Regeringen hilser det velkomment, at Kommissionen har fokus på at sikre en sammenhængende juridisk ramme for en bæredygtig produktpolitik, der skal understøtte ressourceeffektivitet, cirkularitet, sikkerhed og et reduceret klima- og miljøaftryk. En åbning af ecodesigndirektivet i forhold til at inddrage flere produktgrupper og flere kriterier, som understøtter den cirkulære økonomi, og bygger på erfaringer fra EU's miljømærke Blomsten og Kommissionens ny metode, Product Environmental Footprint (PEF) kan bidrage til denne udvikling. Ecodesign og energimærkning er estimeret til at have leveret 50 % af EU's 2020-mål for energibesparelser. Regeringen er derfor positiv over for en udvidelse af anvendelsesområdet for Ecodesign, idet det forventes at bringe store energi- og miljøbesparelser samt udbrede tilgangen om cirkulære økonomi. Der bør dog i den forbindelse tages hensyn til, at implementeringen af nye cirkulære økonomiske aspekter i ecodesign- og energimærkningsdirektiverne ikke mindsker eller forsinker den nuværende indsats inden for energieffektivisering.

Ved udvidelse af miljøpåvirkningskategorier finder regeringen, at det bør tilstræbes, at dokumentationsbyrden for producenter og markedsovervågningsorganer holdes minimal. Derfor bør man ved udvikling af produktkrav til ressourceeffektivitet sørge for, at de kan implementeres for producenter og kan håndhæves af markedsovervågningsorganer, hvilket allerede er et hovedfokus under udvikling af de nuværende energieffektivitetskrav under ecodesign. Regeringen lægger vægt på, at tiltagene tager højde for den stigende handel online og sammenhængen med en stærk og effektiv markedsovervågning.

Foruden udvidelse af ecodesigndirektivet, lægger regeringen vægt på, at en sammenhængende juridisk ramme for bæredygtige produkter omfatter de mange andre produktreguleringer, der allerede findes. Dette skal sikre, at der på tværs af produktområder stilles konsistente krav til klimapåvirkning igennem hele livscyklus, og at man fremmer brugen af fornyelige ressourcer og beskyttelsen af sundhed og miljø for alle produkter, der produceres i EU. Kun herved kan der skabes materialekredsløb, der er bæredygtige. Forlængelse af levetiden, ressourceoptimering og øget genanvendelighed af produkter, øget anvendelse af sekundære råvarer og substituering af skadelige kemikalier skal være centrale elementer i den sammenhængende juridiske

ramme. En ny produktpolitik skal gøre bæredygtig produktion og forbrug nemt, transparent og troværdigt for både forbrugere og producenter.

Regeringen lægger endvidere vægt på, at tiltagene skal understøtte et velfungerende indre marked for bæredygtige produkter, hvorfor regeringen vil arbejde for en effektiv og ensartet implementering og håndhævelse af eksempelvis produktkrav, standarder og metoder.

Derudover støtter regeringen, at der arbejdes på en fælles EU-tilgang med minimumskrav til offentlige grønne indkøb og monitorering af og rapportering om disse i EU's medlemsstater, idet regeringen ser offentlige indkøb som en væsentlig drivkraft for cirkulær økonomi.

Regeringen finder, at cirkularitet er en vigtig del af industriens bidrag til klimaneutralitet og fortsatte konkurrenceevne og støtter Kommissionens intention om at fremme brug af digitale teknologier til at følge, spore og kortlægge ressourcestrømme og-kvaliteter i værdikæder. Herunder understreger regeringen behovet for, at der etableres standardiserede metoder til effektiv indsamling og deling af data mellem virksomheder i hele leverandørkæden med henblik på at understøtte virksomheders muligheder for forretningsudvikling på baggrund af data og at understøtte et fælles indre marked for sekundære råvarer. Fokus bør være på udvikling af standarder og protokoller for adgang til og anvendelse af data på tværs af datasæt, der bidrager til udviklingen og optaget af cirkulære forretningsmodeller på tværs af den cirkulære økonomi.

Regeringen støtter forbedrede rettigheder for forbrugerne i den cirkulære økonomi og vil arbejde for, at det bliver nemmere for forbrugerne at træffe reelle grønne og bæredygtige valg, herunder at forbrugerne ikke bliver vildledt gennem grønvaskning. Regeringen arbejder for, at nye grønne regler og initiativer er evidensbaserede og understøtter en aktiv forbrugeradfærd.

Regering hilser det velkomment, at Kommissionen vil præsentere et 'initiativ vedrørende cirkulært elektronisk udstyr' med fokus på blandt andet at øge holdbarheden, samt muligheden for opgradering, reparation, genbrugelighed og genanvendelighed af elektroniske produkter. Ligeledes finder regeringen det positivt, at Kommissionen tager initiativ til at indføre 'retten til reparation' samt ensretning af visse produkttyper, som opladere, for at reducere det samlede ressourceforbrug. Det er regeringens holdning, at der skal nytænkning til på dette område for effektivt at reducere det samlede ressourcetryk for denne type af produkter.

Regeringen hilser initiativer velkomne, der kan fremme en øget, skånsom indsamling af elektronik og IKT produkter, således at genbrugspotentialet bevares. Tilbagetagningsordninger, der omfatter hele EU, kan muligvis fremme en sådan indsamling, men det kan give udfordringer ift. dataregistrering og indsamling, hvilket kan medføre problemer med at dokumentere opfyldelse af genanvendelsesmålene på nationalt plan.

Regeringen hilser Kommissionens initiativ med at fremsætte nye regler for batterier velkomment, herunder, at Kommissionen vil fremsætte forslag til nye regler for batterier under hensyntagen til bl.a. bæredygtigheds- og gennemsigtighedskrav til batterier og at det i strategi for bæredygtig og intelligent mobilitet vil blive undersøgt, hvordan anvendelse af "product-as-a-service"-løsninger kan nedbringe forbruget af nye materialer. Der er i høj grad brug for, at reglerne i det eksisterende batteridirektiv revideres og sammentænkes med en europæisk cirkulær value-chain for batterier, der kan tage højde for en fremtidig e-mobilitet. Det er vigtigt, at dette arbejde tager højde for etiske bæredygtighedsprincipper i forbindelse med råvareforsyninger i batteri-produktionen, såvel som sikkerhedsmæssige aspekter ved brug, genbrug og genanvendelse af batterierne.

Regeringen støtter op om Kommissionens fokus på plastik og Kommissionens arbejde med at forebygge emballage affald. Regeringen har, i implementeringen af udvidet producentansvar for emballage, særligt fokus på at øge genbrug og genanvendelse af plastikemballager.

Regeringen forventer ikke, at der vil blive behov for at anvende forordningen om genbrug af rensset spildevand i landbruget i Danmark, men ser gerne, at der kommer øget fokus på genanvendelse af vand og vandeffektivitet i industrien eksempelvis gennem BREF-arbejdet. Regeringen bakker op om Kommissionens ønsker

om at revidere byspildevands- og slamdirektiverne med henblik på, at der kommer større fokus på genanvendelse af næringsstoffer og energiproduktion.

Regeringen bakker op om Kommissionens fokus på at forebygge madaffald og om at komme med en strategi for tekstiler.

Regeringen støtter op om en revision af byggevareforordningen, herunder et styrket fokus på implementering af forordningens kriterie om bæredygtig udnyttelse af naturressourcer samt sikring af fælles og ensartede dokumentationsbetingelser for eksempelvis genbrug af byggevarer. Regeringen hilser det endvidere velkomment, at Kommissionen vil præsentere en omfattende strategi for bæredygtigt byggeri med fokus på bl.a. livcyklusanalyser og digitale logbøger/bygningspas. Regeringen støtter, derudover, at Kommissionens renoveringsinitiativ implementeres i overensstemmelse med principperne for cirkulær økonomi, idet det er centralt, at anvendelse af genbrugte byggematerialer bidrager til øget energieffektivitet, og samtidig må det ikke bidrage til højere energiforbrug til opvarmning. Effektiv markedsovervågning vil ligeledes kunne understøtte, at der vil være tillid til, at sikkerhed og funktionalitet bevares på et højt niveau i forhold til Kommissionens ny strategi for bæredygtigt byggeri.

Regeringen finder det positivt, at Kommissionens handlingsplan sætter fokus på en styrkelse af indsatsen for mindre affald, mere genbrug samt mere og bedre genanvendelse, herunder især for plastik og tekstiler. Regeringen bakker op om reduktionsmål for udvalgte affaldstyper, såsom bygge- og anlægsaffald, øget harmonisering på tværs af EU, samt bedre vilkår for brug af genanvendte materialer.

Regeringen er åben over for at se nærmere på muligheden for at stille krav til indhold af genanvendt plast i produkter som emballage, byggematerialer og biler. Regeringen finder det desuden positivt, at Kommissionen vil støtte udviklingen af løsninger inden for høj kvalitetssorteringsanlæg. Begge dele vil kunne understøtte et marked for genanvendt plast og gøre det mere attraktivt at etablere sorteringsanlæg til forskellige plasttyper i EU landene.

Regeringen støtter Kommissionens fokus på og udarbejdelse af den kommende bæredygtige kemikaliestrategi.

Regeringen bakker desuden op om, at EU bør stoppe med at eksportere affald ud af EU og støtter en ambitiøs revision af EU's transportforordning om overførsel af affald over grænser for at skabe et reelt indre marked for handel med sekundære råvarer.

Regeringen ser det som positivt, at strategien fokuserer på gevinsterne ved den grønne omstilling. Eksempelvis fremhæver handlingsplanen, at en bevægelse mod en mere cirkulær økonomi vil øge bruttonationalproduktet og skabe 700.000 nye jobs i EU i 2030.

Regeringen hilser det samtidig velkomment, at der arbejdes på at integrere cirkulær økonomi i EU's taksonomi for bæredygtige investeringer, samt at der tages højde herfor i revision af direktivet om ikke-finansiell rapportering.

Regeringen støtter, at der vedtages rådskonklusioner om EU's handlingsplan om cirkulær økonomi.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 3. april 2020.

Notatet er ligeledes sendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

6. **Kommissionens meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje – På vej mod et giftfrit miljø**
KOM(2020)667

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 13. november 2020. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har den 16. oktober 2020 lanceret en ambitiøs og langsigtet Kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje og dertilhørende bilag. Strategien skal understøtte innovation mod produktion og anvendelse af bæredygtige og sikre kemikalier i den europæiske kemikalieindustri, samtidig med at øge beskyttelsen af mennesker og miljøet. Kemikaliestrategiens vision skal gennemføres ved en række indsatser og initiativer inden for fem søjler: 1) innovation inden for sikre og bæredygtige kemikalier, 2) styrke beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet, 3) forenkle og styrke de retlige rammer for kemikalier, 4) opbygge en omfattende vidensbase til støtte for evidensbaseret politikudformning og 5) en global forsvarlig forvaltning af kemikalier. Inden for flere af de pågældende områder lægger meddelelsen op til, at der skal gennemføres væsentlige ændringer i kemikalielovgivningen, blandt andet REACH- og CLP-forordningerne. Meddelelsen fra Kommissionen har i sig selv ikke lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser for staten eller danske virksomheder. Meddelelsen har i sig selv heller ikke konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Regeringen finder, at en ambitiøs og langsigtet kemikaliestrategi er påkrævet for at kunne opnå visionen og målsætningen i Den Europæiske Grønne Pagt ('European Green Deal') om, at EU skal være en bæredygtig, klimaneutral og cirkulær økonomi i 2050 og skabe et giftfrit miljø og støtter initiativerne i strategien, da forsvarlig håndtering af skadelige kemikalier bidrager til at opnå Danmarks og EU's ambitioner på miljø- og sundhedsområdet også på tværs af sektorer, for eksempel for overgangen til en cirkulær økonomi og på klima- og biodiversitetsområdet. Sagen er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 17. december 2020 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har den 16. oktober 2020 fremlagt meddelelse om "En kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje – På vej mod et giftfrit miljø" med dertilhørende bilag.

Sagen er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 17. december 2020 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Kemikaliestrategien er et initiativ under den europæiske grønne pagt (European Green Deal (EDG)). Den europæiske grønne pagt har mål om, at EU skal være en bæredygtig, klimaneutral og cirkulær økonomi i 2050, og indeholder også et mål om at skabe et giftfrit miljø. Kommissionens kemikaliestrategi er en ny, langsigtet vision for EU's kemikaliepolitik, der bidrager til EDG's mål om at opnå et giftfrit miljø, idet kemikalier findes overalt i vores hverdag og spiller en væsentlig rolle i de fleste af vores hverdagsaktiviteter.

Strategiens vision er både at understøtte innovation mod produktion og anvendelse af bæredygtige og sikre kemikalier i den europæiske kemikalieindustri og samtidig øge beskyttelsen af mennesker og miljøet. Derved fremmes EU's industris konkurrenceevne globalt, og planeten og de nuværende og fremtidige generationer beskyttes, da skadelige kemikalier erstattes af bedre alternativer.

Kemikaliestrategiens vision skal gennemføres ved en række indsatser og initiativer indenfor 5 søjler: 1) innovation inden for sikre og bæredygtige kemikalier, 2) styrke beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet, 3) forenkle og styrke de retlige rammer for kemikalier, 4) opbygge en omfattende vidensbase til støtte for evidensbaseret politikudformning og 5) en global forsvarlig forvaltning af kemikalier. En vejledende tidsplan for vigtige initiativer er fremlagt sammen med strategien. Timingen er i det følgende angivet i parenteser.

1. Innovation med sikre og bæredygtige EU-kemikalier for øje

Der er samfundsmæssigt behov for en omstilling til at producere og anvende sikre og mere bæredygtige kemikalier, og i lyset af Covid-19-krisen og EU's genopretningsbestrebelse kan denne omstilling også være en betydelig økonomisk mulighed for EU's kemikalieindustri.

Indsatsen er inddelt i fire områder:

- *Fremme af sikre og bæredygtige kemikalier*, hvor initiativerne skal være medvirkende til at tilskynde industrien til at opprioritere innovation ved for så vidt muligt at erstatte problematiske stoffer med sikre og bæredygtige alternativer. Kommissionen vil derfor udarbejde kriterier for kemikalier med indbygget bæredygtighed (de såkaldte 'Safe and Sustainable-by-design'-kriterier) (2022), og i den forbindelse oprette et EU-støttenetværk til udveksling af oplysninger (2023), samtidig med at sikre finansiel støtte til industrien, især små og mellemstore virksomheder (SMV'er) (2021-). Endvidere skal manglende kompetencer kortlægges (2021), og indikatorer for industriens omstilling skal opstilles (2021).
- *Opnåelse af sikre produkter og ikke-giftige materialekredsløb* er nødvendig for at opnå en cirkulær økonomi. Kommissionen vil derfor indføre lovkrav, der skal minimere tilstedeværelsen af problematiske stoffer i forbrugerprodukter med fokus på produkter, der påvirker sårbare befolkningsgrupper, og produkter med størst potentiale for genanvendelse. Dette skal gøres via initiativet om bæredygtige produkter (2021-2022). Derudover skal der sikres adgang til oplysninger om produkters kemikalieindhold, og hvordan de anvendes sikkert, samtidig med at der udvikles metoder til risikovurdering af kemikalier, der omfatter hele livscyklus for stoffer, materialer og produkter.
- *Grøn omstilling og digitalisering af produktionen af kemikalier*, hvor nye og renere industrielle processer og teknologier kan bidrage til at mindske produktionens miljøaftryk og øge industriens konkurrenceevne. Kommissionen vil gennem sine finansielle muligheder og forsknings- og innovationsprogrammer støtte forskning og udvikling i avancerede materialer, processer med lave emissioner og lavt miljøaftryk (2021-), innovative forretningsmodeller og omskoling og opkvalificering af arbejdsstyrken (2020-).
- *Styrkelse af EU's åbne strategiske autonomi* ved at sikre en større grad af selvforsyning af strategisk vigtige kemikalier, og derved begrænse strategiske afhængighedsforhold. Dette gøres samtidig med, at de vigtigste forsyningskæder identificeres, og det sikres, at der er tilstrækkeligt forskellige forsyningskilder (2021-).

2. En styrket EU-retlig ramme for at imødegå presserende miljø- og sundhedsproblemer

EU's kemikalielovgivning har været effektiv med hensyn til at nedbringe udsættelsen af mennesker og miljø for visse problematiske stoffer, men nye sundheds- og miljømæssige hensyn kræver en styrkelse af lovgivningen, navnlig REACH¹- og CLP²-forordningerne, for at kunne reagere hurtigere ved ny information og gøre de lovgivningsmæssige rammer mere sammenhængende, enkle og forudsigelig.

Indsatsen er inddelt i tre områder:

- *Beskytte forbrugere, sårbare grupper og arbejdstagere mod de mest skadelige kemikalier*, hvor det skal sikres, at forbrugerprodukter ikke indeholder de mest skadelige kemikalier (2021-2022). Dette vil gælde for hormonforstyrrende stoffer, svært nedbrydelige stoffer, stoffer, der kan ophobe sig i mennesker og miljøet, stoffer, der påvirker immun-, nerve- og åndedrætssystemet, samt stoffer, der skadelige for specifikke organer. Indtil dette er på plads, prioriteres begrænsningsforslag under REACH-forordningen for grupper af de nævnte stoffer i stedet for at håndtere dem enkeltvis (2021). I den forbindelse skal der fastlægges kriterier for væsentlige anvendelsesformål ('essential uses'), således at kun samfundskritiske anvendelser, hvortil der ikke findes alternativer, tillades (2021-2022).

¹ Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) Nr. 1907/2006 af 18. december 2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH).

² Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EF) Nr. 1272/2008 af 16. december 2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger.

Specifikt for hormonforstyrrende stoffer vil Kommissionen endvidere indføre regler om identifikation af disse i forordningen om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger (CLP-forordningen) (2021), opdatere kravene til oplysninger om stofferne, så relevant og nødvendig information er tilgængelig, samt hjælpe med til, at denne information fremskaffes (2021-2022).

Børn skal beskyttes bedre mod skadelige kemikalier (2021-2022), og beskyttelsen af erhvervsmæssige brugere (2022) og arbejdstagere (2021-2022) skal øges.

- *Beskyttelse af mennesker og miljøet mod kombinationsvirkningerne af kemikalier*, idet både mennesker og miljøet udsættes for mange kemikalier fra forskellige kilder dagligt. Kommissionen vil se nærmere på en eller flere blandingsvurderingsfaktorer til at tage højde for kombinationsvirkninger ved sikkerhedsvurdering af kemikalier under REACH-forordningen, og om der kan indføres regler i anden lovgivning, så som kosmetik, legetøj og fødevarerkontaktmaterialer (2022).
- *På vej mod nulforurening af miljøet med kemikalier*, hvor langsigtede og betydelige miljømæssige indvirkninger af kemikalier skal håndteres ved at indføre nye kategorier for fareidentifikation under CLP-forordningen for stoffer, der er giftige for miljøet, svært nedbrydelige, mobile, og som kan opbevare sig i fødekæden (2021), tilføje hormonforstyrrende stoffer og miljøfarlige stoffer, der er svært nedbrydelige, mobile og skadelige, som kategorier for særligt problematiske stoffer under REACH-forordningen (2022), samt skærpe kravene for at sikre nødvendige oplysninger til miljørisikovurdering af kemikalierne. Derudover er der særligt fokus på organiske fluorstoffer (PFAS) på grund af den omfattende forurening af miljøet med disse. Anvendelser af PFAS, der ikke er væsentlige for samfundet, skal forbydes (2022-2024), og der skal ydes støtte til afhjælpning af forurening samt innovation til udskiftning af brug af PFAS'er (2020-).

3. Forenkling og konsolidering af de retlige rammer

Selvom EU's kemikalielovgivning virker efter hensigten, så forhindrer en række svagheder imidlertid lovgivningen i at leve op til sit fulde potentiale. Strategien indeholder en ambition om at sikre en forenkling af de lovgivningsmæssige rammer samt konsolidere og gennemføre EU-lovgivningen fuldt ud.

Indsatsen er inddelt i to områder:

- *Ét stof, én vurdering*, hvor Kommissionen vil bestræbe sig på at forenkle og gøre vurderingsprocedurer af kemikalier mere gennemskuelige, idet de nuværende procedurer for vurdering af kemikalier er for komplekse. Konceptet 'ét stof, én vurdering' betyder, at der kun skal foretages én samlet risikovurdering af et kemikalie, som skal koordineres og anvendes på tværs af kemikalielovgivningen (2021-). For at opnå dette skal der ses nærmere på ekspertisen og ressourcerne i de europæiske agenter, som håndterer risikovurderinger, med hensyn til teknisk og videnskabeligt arbejde og en mulig omfordeling af dette (2022), inklusiv en finansieringsmodel for Det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA) (2023). Specifikt for REACH-forordningen skal godkendelses- og begrænsningsprocedurerne opdateres baseret på erfaringer fra implementeringen (2022). For at kunne gennemføre "Ét stof, én vurdering" skal information om kemikalier være tilgængelig i form af såkaldt åbne data (2023).
- *En tilgang med multolerance over for manglende overholdelse*, hvor der er fokus på overholdelse af EU-kravene til information, sikkerhed og miljø. Kemikalielovgivningen skal styrkes ved, at der skal være reel mulighed for at tilbagekalde registreringsnumre for kemikalier under REACH-forordningen, såfremt kravene til oplysninger ikke er overholdt (2022). Ved at tilbagekalde registreringsnumre kan de virksomheder, som har haft registreringerne, ikke lovligt producere, importere, markedsføre eller bruge stofferne. Kontrol og håndhævelse skal integreres på tværs af lovgivninger, lande og institutioner, og brug af digitale værktøjer skal forbedres (2022-2023). Samtidig foreslås det at lade Kommissionen udføre audit i medlemsstaterne, hvis det er relevant (2022). Af kontrolindsatser vil der især være målrettet fokus på e-handel, importerede produkter, klassificering og mærkning af kemikalier samt kemikalier, der er begrænsede under REACH.

4. En omfattende vidensbase om kemikalier

For at kunne udføre en forsvarlig forvaltning af kemikalier skal den nødvendige information om kemikalier være tilgængelig, således at der kan tages beslutninger ud fra robust og relevant, ajourført viden. Det at opnå viden udgør i lyset af antallet af kemikalier på markedet en enorm udfordring, og den forventede fremtidige stigning i kemikalieproduktionen og anvendelsen risikerer yderligere at udvide manglen på viden med hensyn til kemikalierisici.

Indsatsen er inddelt i to områder:

- *Forbedret tilgængelighed af data om kemikalier*, hvilket vil understøtte korrekt forvaltning og mulighed for bæredygtighedsvurdering. Kommissionen vil i den forbindelse foretage en række ændringer i REACH-forordningen, herunder udvide registreringspligten under REACH-forordningen til at omfatte problematiske polymerer, lave en generel opdatering af kravene til information om kemikalier (herunder stoffer der skader immun- og nervesystemet), og gøre det muligt at udpege alle kræftkaldende stoffer fremstillet eller importeret til EU (2022). Derudover skal det vurderes, hvordan information om kemikaliers miljø- og klimaaftryk indføres som krav i REACH (2022).
- *En styrket grænseflade mellem videnskab og politik på kemikalieområdet*, hvor Kommissionen blandt andet vil fremme brug af forskningsresultater i lovgivningen (2022). Der skal oprettes et EU-system til tidlig varsling og indsats for kemikalier (2023), som sikrer, at risici ved kemikalier imødegås i EU-politikken, så snart de identificeres, og indikatorer til at kunne vurdere kemikalielovgivningens effekt udvikles.

5. Et forbillede på en global, forsvarlig forvaltning af kemikalier

Fremstilling og anvendelse af og handel med kemikalier stiger i alle dele af verden. Forsvarlig håndtering af kemikalier globalt går kun langsomt fremad, og kemikaliestrategien har en ambition om, at EU kan og skal spille en førende rolle i at være fortalere for og fremme høje standarder i verden.

Indsatsen er inddelt i to områder:

- *Styrkelse af internationale standarder* ved at prioritere den internationale indsats blandt andet ved at være medvirkende til, at der vedtages globale strategiske målsætninger og mål for en sikker håndtering af kemikalier og affald efter 2020 (SAICM beyond 2020³). Derudover skal EU medvirke til, at det globale harmoniserede system til klassificering og mærkning af kemikalier (UN GHS) udvides, forbedres (2022-2024) og implementeres globalt (2020-), og globale standarder udvikles og udbredes globalt i samarbejde med især OECD.
- *Fremme af standarder for sikkerhed og bæredygtighed uden for EU*, hvor Kommissionen har til hensigt at fremme forsvarlig forvaltning af kemikalier gennem internationalt samarbejde og partnerskaber, især gennem finansiel støtte til tredjelande (2020-2022), og at sikre, at farlige kemikalier, der er forbudt i EU, ikke fremstilles til eksport (2023).

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om Kommissionens kemikaliestrategi.

Nærhedsprincippet

Kommissionens meddelelse om en kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje har i sig selv ikke betydning for nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Kommissionens meddelelse om en kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje har i sig selv ikke betydning for gældende dansk ret.

³ Strategic Approach to International Chemicals Management beyond 2020.

Konsekvenser

Kommissionens meddelelse om en kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje har i sig selv ikke lovgivningsmæssige, økonomiske eller beskyttelsesmæssige konsekvenser. Konsekvenserne vil afhænge af den endelige udformning af tiltagene i strategien, som vil blive vurderet særskilt af Regeringen i takt med at de fremlægges af Kommissionen. Det forventes, at en gennemførelse af strategiens initiativer vil bidrage til at øge beskyttelsesniveauet for miljø og sundhed.

Høring

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget.

Rådet for Grøn Omstilling mener, at strategien er meget ambitiøs og kan medvirke til at REACH kan leve op til sit mål om at beskytte mennesker og miljø. Dette kræver, at ordlyden i strategien forbliver stærkt, og at indsatsområder, så som udfasning og udskiftning af bekymrende stoffer i forbrugerprodukter, kemikaliers rolle for den cirkulære økonomi, mulighed for at følge kemikalieindhold gennem produkters livscyklus, hormonforstyrrende stoffer og fluorstoffer (PFAS), bibeholdes i endelig tekst/lovgivning.

Ifølge Rådet for Grøn Omstilling kan strategien styrkes/præciseres på flere områder, blandt andet hvordan bekymrende stoffer defineres, og hvad væsentlige anvendelsesformål er. Derudover fremhæves det, at kemisk genanvendelse og støtte til investeringer til rensning af affald kan medføre ”business as usual” og derfor ikke vil være incitament til at undgå brug af skadelige stoffer.

Rådet for Grøn Omstilling påpeger vigtigheden af, at der udarbejdes konkrete initiativer og indsatser fra Kommissionens side hvad angår manglende overholdelse af kravene i kemikalielovgivningen, idet der er behov for denne problemstilling håndteres.

Rådet for Grøn Omstilling finder, at der bør være klar opbakning til Kommissionens forslag om, at begrænsningsforslag under REACH-forordningen i højere grad bør ske for grupper af de nævnte stoffer. I stedet for at stofferne håndteres enkeltvis, hvilket har resulteret i langsommelighed i EU’s regulering af problematiske stoffer.

Dansk Affaldsforening bifalder Kemikaliestrategien og støtter op om målet om, at uønskede stoffer i produkter og genanvendte materialer minimeres, hvor udgangspunktet er ens grænseværdier for indhold af uønskede stoffer i genanvendt og nyt materiale. Strategien åbner op for muligheden for undtagelser ved ekstraordinære omstændigheder, og definitionen af disse er vigtig.

Dansk Affaldsforening støtter endvidere Kommissionens tiltag om, at mængden af problematiske stoffer i produkter skal mindskes, hvilket vil gøres gennem initiativet for bæredygtig produktpolitik.

Derudover støtter Dansk Affaldsforening tiltag om information om produkters kemiske indhold samt sporing af problematiske stoffer gennem livscyklus. Det pointeres dog, at der også bør arbejdes med informationer på materialestrømsniveau.

Dansk Industri støtter strategiens målsætninger og den meget ambitiøse tilgang fra EU-Kommissionen. Flere elementer i strategien kræver dog særlig opmærksomhed, idet manglende detaljer i strategien skaber usikkerhed for virksomheder. De væsentligste elementer er indførelsen af en altdækkende blandingsvurderingsfaktor ved risikovurdering af kombinationseffekter (’mixture assessment factor’), adgang til undtagelser for samfundskritiske anvendelser af stoffer, at tage hensyn til forskel mellem industriel produktion, professionel brug og privat forbrug af kemikalier, og at nultolerance skal gøre sig gældende for såvel europæiske producenter som producenter uden for EU.

Dansk Industri mener, at begrebet sikre kemikalier med indbygget bæredygtighed er et vigtigt og godt bidrag. Det påpeges dog, at der er behov for en klar definition, og at det er vigtigt at sondre mellem forbrugerprodukter og de industrikemikalier, der anvendes i tekniske løsninger under kontrollerede forhold.

Grupperestriktioner bør ifølge Dansk Industri kun benyttes i særligt kritiske tilfælde, hvor der er sikker viden om, at stoffer på grund af deres skadelige effekter skal afløses af mere sikre alternativer. Samtidig støtter Dansk Industri, at der fortsat tillades samfundskritiske anvendelser af stoffer i disse stofgrupper.

Ved indførelse af klassificering af hormonforstyrrende stoffer i CLP-forordningen skal definitionerne og kriterierne være præcise og anvendelige. En kategori som "måske hormonforstyrrende" vil medføre forvirring og reelt betyde "er hormonforstyrrende" for kunder. Det ønskes, at GHS ændres i samme ombæring som CLP.

Information om stoffer er afgørende for omstilling til det cirkulære og bæredygtige samfund, dog mener Dansk Industri, at det bør overvejes, hvilke informationsforpligtelser man pålægger virksomheder i EU set i lyset af de forventede mange pligter, som følger af identifikation af farlige stoffer.

Forbrugerrådet TÆNK deler ambitionerne i Kemikaliestrategien og støtter især op om elementer angående udfasning af problematiske kemikalier, herunder hormonforstyrrende stoffer og fluorstoffer i forbrugerprodukter, inddragelse af interessenter (High Level Round Table), "empowering" forbrugere og forbrugerorganisationer, fokus på hormonforstyrrende stoffer, forbud mod PFAS, fokus på cocktaileffekten, gruppering af stofgrupper frem for et-stof-ad-gangen tilgangen, og fokus på e-handel.

Forbrugerrådet TÆNK ser, at der er mangler i forhold til hormonforstyrrende stoffer, hvor mistænkte stoffer bør inkluderes, styrkelse af artikel 33 i REACH ift. information og styrkelse af forbrugerrettigheder, og indholdsdeklaration på forbrugerprodukter, hvor man bør starte med at indføre det for de mest sårbare grupper.

WWF Verdensnaturfonden støtter generelt strategiens ambitionsniveau, dog kræver det, at strategiens budskaber fører til konkret lovgivning og en opgradering af bl.a. EU's kemikalielovgivning, REACH. Hovedbudskaberne om livscyklus, hvor produktet vurderes i alle led af værdikæden, øget fokus på hormonforstyrrende stoffer og dets virkning på menneskers og dyrs sundhed, og vurdering af kemikalier i sekundære (genanvendte) råvarer ift. bl.a. den cirkulære omstilling og øget brug af sekundære råvarer i forbrugerprodukter støttes.

WWF Verdensnaturfonden efterspørger et øget fokus på kemiske stoffer, der er mistænkt for at være hormonforstyrrende, da disse ikke nævnes i strategien. Et øget fokus og flere foranstaltninger ved brugen af nanomaterialer i forbrugerprodukter er også ønsket. Derudover pointerer WWF Verdensnaturfonden, at det er misvisende at klassificere kemikalier som bæredygtige, idet klassificering af bæredygtige kemikalier kan medvirke til øget greenwashing.

Kosmetik- og Hygiejnebranchen ser positivt på en EU-kemikaliestrategi og dets forpligtelser ift. sikkerhed og bæredygtighed og støtter en strategi for kemikalier, der prioriterer beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet. Det understreges, at det er afgørende, at den kommende danske kemiindsats kommer til at understøtte initiativer i den europæiske kemikaliestrategi, således at der ikke opstår kontraproduktive strategier og løsninger.

Dansk Erhverv bakker op om EU-kemikaliestrategien og betragter initiativerne som grundlæggende vigtige for, at EU kan opnå øget bæredygtighed og sikkerhed for brug af kemikalier. Dansk Erhverv finder endvidere, at strategien bør have et styrket fokus på den hastigt voksende private E-handel med henblik på at imødegå salg af forbrugerprodukter på udenlandske web-platforme, der i udbredt grad indeholder ulovlige eller problematiske kemikalier. Dansk erhverv opfordrer også til i højere grad at satse på genanvendelse af kemikalier igennem teknologiudvikling og udvikling af miljømærkekriterier for genanvendelse af kemi.

Forbrugerrådet Tænk kemi tilkendegiver positiv tilslutning til Kommissionens udspil og bakker op om støtte hertil. Forbrugetrådet TÆNK lægger vægt på, at produkternes indhold af betænkelige kemikalier bør tydeliggøres ud fra et generelt "right to know" princip, samt at indsatsen overfor hormonforstyrrende stoffer bør styrkes. Forbrugerrådet TÆNK mener, at det vil være relevant, at forbrugerne bliver repræsenteret i den

round table seance, som Kommissionen vil indkalde til som indledning til udmøntningen af kemikaliestrategien.

Rådet for Grøn Omstilling finder strategien ambitiøs, og ønsker en præcisering af strategiens terminologi vedrørende ”bekymrende stoffer”. Herudover bemærkes det, at strategien er for ukonkret i forhold til initiativer, der skal træffes i forbindelse med manglende overholdelse af kemikalireglerne.

Dansk Industri støtter op om strategien, men pointerer, at der i udmøntningen skal tages hensyn til forskellen mellem industriel/professionel brug af kemikalier, og kemikalier der benyttes privat, samt at det fortsat er væsentligt, at der sikres adgang til undtagelser for samfundskritiske anvendelser af stoffer.

Dansk Planteværn tilkendegiver, at det i strategien annoncerede forbud imod produktion og eksport af kemikalier, der ikke er tilladt i EU, muligvis vil vise sig uhensigtsmæssigt, fordi der kan være lande uden for EU, der efterspørger disse kemikalier.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Baseret på tidligere drøftelser forventes der generelt opbakning til Kommissionens meddelelse.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens *Kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje* velkommen. Strategien er visionær og ambitiøs og vurderes som et nøgleelement til at forbedre beskyttelsen af mennesker og miljø mod skadelige effekter fra farlige kemikalier. Initiativerne i strategien er påkrævede for at kunne opnå visionen og målsætningen i Den Europæiske Grønne Pagt (’European Green Deal’) om, at EU skal være en bæredygtig, klimaneutral og cirkulær økonomi i 2050 og skabe et giftfrit miljø. En af forudsætningerne for overgangen til cirkulær økonomi og opnåelse af Danmarks klima- og biodiversitetsambitioner er en sikker og forsvarlig håndtering af skadelige kemikalier på både europæisk og globalt plan. Regeringen er positiv over for elementer, der styrker udviklingen af grøn og bæredygtig kemi.

Regeringen er positiv over for strategiens fokus på at styrke og opdatere områder i kemikalielovgivningerne, der vil medføre en øget beskyttelse af miljø og sundhed, herunder blandt andet bedre håndtering af hormonforstyrrende stoffer, kombinationseffekter og de mest miljøskadelige stoffer og herunder de såkaldte PFAS’er samtidig med, at rammerne for at identificere og håndtere fx kræftfremkaldende stoffer og stoffer, der skader immun- og nervesystemet, forbedres. Regeringen ønsker dog også at fremme og tydeliggøre kravene til information om kemiske stoffer i varer. Alle virksomheder skal overholde reglerne i kemikalielovgivningen, og Regeringen støtter derfor princippet om, at mangler der data på skadelige kemikalier, så må kemikalierne ikke markedsføres. Regeringen støtter derfor også en langsigtet finansiering af det Europæiske Kemikalieagentur. Samtidig finder Regeringen det positivt, at strategien indeholder elementer om, at e-handel og import af produkter, der indeholder skadelige stoffer, som er forbudt i EU, skal håndteres, så der ikke skabes unfair konkurrence fra lande uden for EU.

Regeringen støtter det overordnede fokus om bæredygtighed og initiativet om et bæredygtighedskoncept for kemikalier, der som minimum skal omfatte, hvor farligt kemikaliets er, potentialet for genanvendelighed, og hvor effektivt ressourcer anvendes ved produktion. Herunder også kriterier for kemikalier med indbygget bæredygtighed (de såkaldte ’Safe and Sustainable-by-design’-kriterier).

Regeringen ser det som en styrke, at strategien ser på tværs af relevante sektorer for at opnå den bedst mulige beskyttelse af forbrugere, arbejdstagere og miljø. Det er en prioritet for Regeringen, at sårbare grupper (heriblandt børn) og arbejdstagere skal beskyttes bedre, og Regeringen støtter, at flere skadelige stoffer automatisk skal forbydes i forbrugerprodukter.

Regeringen vil arbejde for, at strategiens initiativer fremsættes og forhandles i overensstemmelse med Kommissionens fremlagte tidsplan, og afspejler dansk holdning på områderne.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 13. november 2020.

Notatet er ligeledes sendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

7.

Kommissionens rapport til Europa-Parlamentets og Rådets om medlemsstaternes erfaringer med gennemførelse af nationale mål i deres nationale handlingsplaner og om fremskridt med hensyn til gennemførelsen af direktiv 2009/128/EF om bæredygtig anvendelse af pesticider KOM(2020)204

Nyt notat.

Resumé

Rådskonklusionerne omhandler Kommissionens rapport vedrørende medlemsstaternes implementering af direktiv om bæredygtig anvendelse af pesticider (rammedirektivet). I rapporten undersøger Kommissionen især medlemsstaternes nationale handlingsplaner (i Danmark Pesticidstrategi 2017-2021), som på tværs af medlemsstater kritiseres for at mangle ambition og grundigere gennemførelse. På denne baggrund varsler Kommissionen en revision af rammedirektivet. Rådskonklusionerne er primært et svar på kritikken og ønsker til revisionsprocessen. Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 17. december 2020, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Baggrund

Kommissionen har den 20. maj 2020 fremlagt rapport om medlemsstaternes erfaringer med gennemførelse af nationale mål i deres nationale handlingsplaner og om fremskridt med hensyn til gennemførelse af direktiv 2009/129/EF om bæredygtig anvendelse af pesticider. Rapporten er modtaget i en dansk sprogudgave fra Rådssekretariatet den 20. maj 2020.

I henhold til pesticiddirektivets artikel 4, stk. 3, skal Kommissionen forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om de erfaringer, som medlemsstaterne har indhøstet vedrørende gennemførelse af de nationale mål, der er fastsat i deres nationale handlingsplaner, med henblik på at opfylde direktivets målsætninger. I henhold til pesticiddirektivets artikel 16 skal Kommissionen desuden med jævne mellemrum forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en statusrapport om gennemførelsen af direktivet. Disse rapporteringskrav er opfyldt med ovennævnte rapport.

Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 17. december 2020, men forventes sat på dagsordenen for et snarligt rådsmøde med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Formål og indhold

Direktiv om bæredygtig anvendelse af pesticider (rammedirektivet) fastsætter, at medlemsstaterne udarbejder nationale handlingsplaner (mindst hvert 5. år), kvantitative mål, målsætninger, foranstaltninger og frister for at nedbringe pesticiders indvirkning på menneskers sundhed og miljøet samt nedbringe afhængigheden af pesticider. Kommissionens rapport er en evaluering af, hvordan medlemsstaternes hidtidige arbejde med direktivet er forløbet.

De mest centrale kritikpunkter fremført i Kommissionens rapport er: 1) Mange medlemsstater har ikke afsluttet revisionen af deres nationale handlingsplan inden for fristen (Danmark har afsluttet sin revision til tiden), 2) langt størstedelen af medlemsstaterne har ikke indført reduktionsmål eller relevante indikatorer for pesticidforbruget (Danmark har reduktionsmålsætning og relevant pesticidbelastningsindikator), 3) gennemførelsen af integreret plantebeskyttelse (IPM) er fortsat den mest udbredte mangel i medlemsstaterne.

Kommissionen ser nærmere på områderne med manglende gennemførelse og overvejer passende tiltag, herunder traktatkrænkelssager. Derudover vil Kommissionen nu evaluere omfanget, hvormed direktivet har

nået sit tilsigtede mål. Resultaterne af den evaluering vil danne grundlag for den fremtidige indsats og politiske tiltag for at mindske brugen af pesticider, herunder revisionen af rammedirektivet.

Formandskabet har fremlagt et udkast til rådskonklusioner. Rådskonklusionerne er primært et svar på kritikken i Kommissionens rapport og medlemsstaternes ønsker til revisionsprocessen. Rådskonklusionerne fremsætter følgende centrale argumenter: 1) medlemsstaterne kommer med vidt forskellige udgangspunkter og betingelser. 2) Det er afgørende, at der foretages en grundig konsekvensanalyse inden en eventuel revision af rammedirektivet. 3) Det er problematisk at implementere retningslinjer for IPM principperne på tværs af forskellige klima- og landbrugsmæssige strukturer. Det understreges som utilstrækkeligt at lave ens retningslinjer for hver afgrøde på tværs af medlemsstater. Det foreslås i stedet at lave retningslinjer for hver afgrøde i hver medlemsstat. 4) I forhold til EU's risikoindikator for pesticidanvendelse udtrykkes ønske om, at den skal videreudvikles for i højere grad at reflektere risikoen for sundhed og miljø forbundet med anvendelsen af pesticider. 5) Godkendelsen af aktivstoffer i EU skal accelereres især for at gøre flere lavrisiko stoffer tilgængelige, uden at dette sker på bekostning af fagligheden i evalueringerne.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om rapporten.

Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

Gældende dansk ret

Rådskonklusionerne har i sig selv ikke betydning for gældende dansk ret.

Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser. Rådskonklusionerne har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Rådskonklusionerne påvirker ikke i sig selv beskyttelsesniveauet i Danmark.

Høring

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget.

Dansk Planteværn finder rådskonklusionerne gode, og er enige i konklusionerne med hensyn til at, at medlemsstaterne har forskellige udgangspunkter og betingelser, og at der skal laves en grundig konsekvensanalyse i forbindelse med en revision af direktivet.

Rådet for Grøn Omstilling finder det positivt, at regeringen indfører krav om udfyldelse af pointskema vedrørende IPM. Rådet for Grøn Omstilling finder det som et første skridt til at gøre IPM principperne obligatoriske. Rådet er generelt positivt indstillet overfor, at implementering af principperne bag IPM skal ske ensartet på tværs af forskellige klima- og landbrugsstrukturer for at undgå mangelfuld implementering. Dog vil rådet ikke afvise, at der kan være detaljer, som kan give problemer i forhold til ensartet implementering. Rådet tilføjer endvidere, at man finder det vigtigt, at nogle af de konkrete målsætninger fra jord-til-bord strategien og biodiversitetsstrategien bliver inkluderet i direktiv om bæredygtig anvendelse af pesticider særligt 50 % målsætningen.

Danmarks Naturfredningsforening støtter fremme af lavrisikostoffer. I forhold til IPM mener Danmarks Naturfredningsforening, at det er en svær sag, da der stadig er tale om udvaskning op til grænseværdier, og at der kan findes rester i grundvandet. Danmarks Naturfredningsforening finder, at økologi bør fremhæves, som noget der fremme reduktion af sprøjtemidler.

Landbrug & Fødevarer er bekymret for indførelse af et reduktionskrav i forhold til pesticider herunder, at lande der har ydet en tidlig indsats bliver straffet.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel opbakning til rådskonklusionerne blandt medlemsstaterne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan støtte udkastet til rådskonklusioner, der generelt afspejler de danske interesser og harmonerer herunder med dansk ønske om at fremme af udviklingen af lav-risikostoffer.

Fra den 1. januar 2021 indfører regeringen krav om udfyldelse af et pointskema vedrørende integreret plantebeskyttelse (IPM) på bedriftsniveau for at styrke implementeringen og kontrollen af IPM i Danmark. Dette pointskema dækker et bredt udsnit af centrale IPM-principper, og det bliver lovpligtigt at udfylde skemaet på en årlig basis. Regeringen støtter også tiltag under rammedirektivet, som vil styrke udbredelsen og implementering af IPM yderligere på EU-niveau, idet regeringen støtter forbeholdet i rådskonklusionerne, hvor det understreges, at det vil være problematisk at implementere ens retningslinjer for IPM principperne på tværs af forskellige klima- og landbrugsmæssige strukturer. Det vurderes ligeledes positivt, at problemerne forbundet med implementering af principperne bag IPM på tværs af medlemsstaterne betones over for Kommissionen.

Endelig vurderes det positivt, at det understreges over for Kommissionen, at de såkaldte harmoniserede EU-risikoindikatorer for pesticider skal videreudvikles for at sikre, at de nøje reflekterer risikoen forbundet med anvendelse af sprøjtemidler. Det ville være i overensstemmelse med tilgangen i den danske pesticidbelastningsindikator, som er et forbillede på området.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.